

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

W.H.OUD: Algemeene Kennisgeving. — De Roode Kruis-Collecte. — Aanteekeningen uit de geschiedenis van West-Indië (slot). — Van Week tot Week — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden. — Berichten der Afdelingen: I. Apeldoorn, II. Arnhem, III. Bergen op Zoom. — IV. Breda, V. Nijmegen, IV. 's-Gravenhage. — Mededeelingen: I. Van het Dag. Bestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Inform-Bureau. — Mutatiestaat van 30 October tot 6 November.

ALGEMEENE KENNISGEVING.

De contributie van dengene, die na 1 October als lid betreedt, geldt tevens voor het eerstvolgend jaar. (Art. 2 H. R.)

De Roode Kruis-Collecte.

De Collecte-Commissie van de Afd. 's-Gravenhage van het Ned. Roode Kruis vermeldt, onder groote erkentelijkheid aan de milde gevers, een bedrag van ruim f 8300.— als de opbrengst van de op Zaterdag 26 October gehouden straat- en huizencollecte ten bate van den Vredesarbeid van het Roode Kruis.

Toch wil de Commissie onder de aandacht brengen dat dit jaar de opbrengst der collecte niet zoo hoog genoemd mag worden als de vorige jaren en zij schrijft dit toe aan het verflauwen der algemeene belangstelling, die zij toch waarlijk niet aan missen en aan een niet voldoende aantal collectanten voor de inzameling langs de huizen; de huizencollecte toch heeft belangrijk minder opgebracht dan voorafgaande jaren. Derhalve wordt hierbij nog eens een beroep gedaan op hen die wellicht een gift hadden gereed gelegd die niet werd gehaald en op hen, die alsnog bereid zijn een gift te schenken. De gelegenheid bestaat hiertoe aan het Wapenhuis, Lange Voorhout 6, waar men persoonlijk een gift kan afdragen, of wel men storte het bedrag gironummer 19773, tweede Penningmeester van de Afd. 's-Gravenhage Roode Kruis.

De Commissie meent goed te doen nog eens met nadruk te vermelden dat de jaarlijksche Roode Kruis-Collecte geschiedt ten bate van het Vredeswerk van het Roode Kruis en dat de gelden, die hiervoor ontvangen worden, ook uitsluitend voor dit doel worden aangewend.

Aanteekeningen uit de geschiedenis van West-Indië.

De groote slavenopstand te Berbice. (Slot).

Wanneer we ondertusschen den toestand van de blanken op de plantage Peereboom beschouwen, moeten we onwillekeurig denken aan een episode uit de Great Mutiny in Engelsch-Indië in 1857. Toen waren in den toren Baillie-Gate, mannen, vrouwen en kinderen opgesloten en de woedende menigte van opstandelingen golfde om hen heen, dagen lang. De voedselvoorraad, het drinken raakte op. Ze keken naar alle kanten over de vlakke naar hulp uit: niets laagde op, en ze wisten welk een schrikkelijk lot hen zou wachten als ze den vijand in handen vielen. Doch voor hen kwam er op 't laatste oogenblik,

UNIQUE AANBOD

HET IS NUTIJD

voor een

BONTMANTEL!

Wij leveren eerste klas Bontmantels met garantie voor uiterst billijke prijzen Grootte sorteering

Persianer, Nerz-murmél, Veulen, Mol, Seal, Seal-Electric, enz., enz.

ONZE RECLAME!

SPORTIEF $\frac{3}{4}$ f 39.—.

(Bontmantel grijs en bruin)

Vakkundig repareren - Moderniseeren

„GALERIE MODERNE” SCHEVENINGEN

GEVERS DEYNOOTPLEIN 16-17-18 Ook 's Winters geopend - Telefoon 54169

ZICHTZENDINGEN OP AANVRAAG

toen er niets meer over was, en ze half stervende waren, toch nog hulp opdagen; voor de arme menschen op „de Peereboom” niet.

Van eind Februari tot 4 Maart duurde het beleg. v. Hoogenheim deed al wat hij kon om kap. Cock over te halen verder de rivier op te varen; deze weigerde pertinent; en ook een andere scheepskapitein weigerde hulp. Het aantal blanken en kleurlingen op „de Peereboom” was aangegroeid tot 60, waarvan 21 vrouwen en kinderen. Ze hadden zich in 't administrateurshuis versterkt en den 3den Maart werden ze daar door plm. 600 opstandelingen aangevallen, tegen wie ze zich in doodelijke wanhoop nog 24 uur verdedigden; de mannen stonden op de zijgalerij, vrouwen en kinderen waren op den zolder. Ze waren van alle hulp afgesloten, geheel aan zichzelf overgelaten!

Den 4den Maart konden ze het niet langer uithouden. Uitgeput door gebrek en vermoeienis, wanhoopend aan hulp, besloten ze te onderhandelen, waarbij ze vrijen aftocht in hun booten en sloepen bedongen. Doch nauwelijks waren ze gedeeltelijk daarin, of de slaven braken het accord, en richtten een allerschrikkelijkst bloedbad aan. Mannen moesten het aanzien hoe hunne vrouwen en kinderen in stukken gehakt werden, een chirurgijn-majoor werd levend gevild, omdat het verhaal liep, dat hij zieken zou vergiftigd hebben, menschen werden doodgeslagen, doodgezweept, doodgemarteld. Zwijgen wij er verder over.

Ook nu denken we weer aan the great Mutiny, toen bij Cawnpore aan de overlevenden van een groote moordpartij door Nana Sahib vrije passage naar hunne booten toegestaan werd, en hoe plotseling van alle kanten vuur op hen gericht werd, toen ze half in half uit de sloepen en reeds op de rivier waren, en hoe bijna allen doodgeschoten of vermoord en in de Ganges geworpen werden.

Hier in Berbice zien we ook iets dat aan vele van

JOS. D. NETTEN & Co. - INEFFECTEN

Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Tel. 31201

EFFECTEN
COUPONS
VREEMD GELD

P. v. d. BRUL

VEENESTRAAT 15

Den Haag

Groote sorteering HEEREN-, JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

W. J. M. SIMONIS'

BEDDENMAGAZIJN

GROENMARKT 34

TEL. 14420

DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN
DEKENS 5006

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

ERGRA

L. v. MEERDERVOORT 131a

DEN HAAG - TELEF. 32189

VAKOPTICIEN

Het Weekblad

dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is:

EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, HAARLEM

G. J. R. v. d. GAAG & ZONN
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

SCHEVENINGEN
Kinderpension „MARCORATA”
 Genoeglijk tehuis voor langer of korter verblijf.
 Toezicht op studie. — Uitstekende scholen.
 Geneesk. toezicht: Dr. S. Simons, Kinderarts.
 Dir.: Mej. J. C. M. Smits, Zeeweg 2, Tel. 53000.
 Prospectus op aanvraag
 De heer J. Stamperius, Oud-Schoolopziener te Bilthoven,
 is bereid inlichtingen te verstrekken.

Electro-Techn. Bur. A. SCHÜRMANN
 RIJSWIJK (Z.-H.)
 HEERENSTRAAT 2 3a :: TELEF. 18762
SANITAIR - RADIO

D. VAN DER BEND
 Stalhouderij
 Zwarteweg 3. Tel. 11263
 's-GRAVENHAGE
 VERHUREN VAN
 MAANDEQUIPAGES
 TOERRIJTUIGEN EN
 1ste kl. TROUWRIJTUIGEN

RUSTHUIS VOOR ZIEKEN, HERSTELLENDEN,
 RUST- EN HULPBEHOEVENDEN,
 LICHT ZENUWPATIENTEN, OUDEN VAN DAGEN,
 DIEET-PATIENTEN EN KRAAMVROUWEN.
 Dicht bij de Scheveningsche Boschjes en bij Zorgvliet.
 Prijzen per dag: f4.—, f5.—, f6.— en f7.—
 Per maand iets billijker.
GEZUSTERS BON - Gediplomeerde Verpleegsters
 Antonie-Duijckstraat 97 - Telef. 52434 - Den Haag

C. J. L. VERMEULEN'S
 ONVERANDERLIJKE
 VERROOTINGEN
 TOUSSAINTKADE 20 :: DEN HAAG
 DOOR GEHEEL INDIE BEKEND

Fa. Wed. C. G. VAN SCHAGEN & Zn.
 Aannemers van Schilderwerken :: Glazenmakers
 Prijsopgave zonder verbinding
1 RIJKLOF-VAN-GOENSSTRAAT 1
 (eerste dwarsstraat in Laan van Nieuw Oost-Indië)
 DEN HAAG - OPGERICHT A^o 1890 - TEL. 71258

VERVERIJ - STOOMERIJ
OPPERSERIJ
„HASOP”
 DEN HAAG
 DENNEWEG 33-35 - TEL. 17144

L. A. KIEVEN - DEN HAAG
 DANCKERTSTRAAT 73
VERHUIZINGEN EN TRANSPORTEN
 BEL OP Tel. 33275 (Onder garantie) BEL OP Tel. 33275
 BEWAARPLAATS voor Inboedels en Reisbagage!
 Speciaal adres voor Verlofgangers.

VAN MARLE & BIGNELL
 LANGE VOORHOUT 58 :: 's-GRAVENHAGE
 KUNSTVEILINGEN - MEUBELVEILINGEN
 TAPIJTVEILINGEN
 OP AANVRAGE WORDT CATALOGUS TOEGEZONDEN

Belastingadviezen en Accountancy
Administratiebureau voor Industrie,
Handel en Landbouw
 Directeur: D. VAN GELDER, Acc.,
 Oud Adj.-Accountant b.d. Dir. Bel.
BREDA Baronielaan 160, Tel. 702

„WESTENBURG”
 BLOEMBOLLEN
 ... DAHLIA'S ...
VOORSCHOTEN
 VERZENDING NAAR INDIE

GROOTE SORTERING:
LEDIKANTEN
MATRASSEN
KARPETTEN
LINOLEUM, enz.
 en voor de Tropen o.a.
LEDIKANTEN met BALDAKIJN
 (MUSKIETENGAAS)
 Alleen prima kwaliteiten - Lage prijzen
 DEN HAAG
In de Jan Hendrikstraat

PARAPLUIES - WANDELSTOKKEN
TUINPARASOLS
RAPAREEREN - OVERTREKKEN
 HET AANGEWEEZEN ADRES VOOR U
TEURLINGS
 SPUISTRAAT 25 - DEN HAAG - TEL. 17092
 WEEZENSTRAAT 5 - ROTTERDAM - TEL. 53534

HAAGSCH
CONSERVATORIUM
SCHOOLGEBOUWEN:
 Nieuwe Schoolstraat 38 - Tel. 14320
 Laan v. Meerdervoort 482-484 - Tel. 32190
 Stadhoudersplein 13 - Tel. 55305
 Herman Costerstraat 196-197 - Tel. 37601
HOOFDLEERAREN: o.a. Paul Frenkel
 (piano), Alexander Schuller, Sam Swaap
 (viool), Max Orobio de Castro (cello),
 F. E. A. Koeberg (compositie), Gerard
 Zalsman (zang).
 Aantal leerlingen 1250, aantal leeraren 70.
 Opleiding in alle vakken der toonkunst,
 vanaf de eerste beginselen tot volledige
 ontwikkeling en zoowel aan dilettanten
 als vakmusici.

NIEUWE HAAGSCHE
SCHILDPADFABRIEK
 DIR. F. PONSEN
 SPECIAAL ADRES VOOR REPARATIËN
 TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG
 AANBEVOLEN ADRES VOOR DE VEREENIGING „OOST EN WEST”

RIEL GR. HERTOGINNELAAN 121
 TELEF. 36935 :: DEN HAAG
DAMES HOEDEN
JAPONNEN en MANTELS
 OOK VOOR INDIE EN IN GROOTE MATEN

Mesdames Si vous souffrez de l'estomac ou
 de l'abdomen adressez-vous à
MARIE DERWEL
 Corsetière française - Anna-Paulownastraat 19
 Téléphone 14004, La Haye,
 qui vous fera la ceinture, dont vous avez besoin,
 fabriqué d'après les idées des médecins spécialistes
 de Paris et Hollande.

LEIDEN

W. F. ENGELS
 TEL. 223 - HEERENGRACHT 60 - LEIDEN
 LOOD- EN ZINKWERKEN
 .. GAS- EN WATERLEIDING ..
 SANITAIRE INRICHTINGEN

N.V. „MEUBELKUNST”
 MODERNE WONINGINRICHTINGEN
 „Indanthren” Meubel- en Gordijnstoffen
 Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect.
 Eigen fabriek. Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
TOONKAMERS:
 WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TELEF. 524

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel
 Contractante der Staatsmijnen in Limburg
 Verkoop van uitsluitend EERSTE
 KWALITEITEN brandstoffen
 OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN, TEL. 587

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN
 IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK
„DE ZEEUW”
 HET MEEST GEVRAAGD
 KORTE MARE 22 - TEL. 1411

H. C. VREEKEN - LEIDEN
 RIJNSBURGERWEG 121 - TELEFOON 2007
 KOLONIALE WAREN COMESTIBLES
 FIJNE VLEESCHWAREN
 DELICATESSEN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

INSTITUTEN „SCHOEVEERS”

Voornaamste Inrichting voor het Onderwijs in Steno - Typen - Alle Talen - Boekhouden

MONDELING ONDERRICHT IN || ONDERWIJS PER BRIEF IN || ONDERWIJS PER RADIO VAN 5201-4
PRIVE- EN CLUBLESSEN || STENO „GROOTE” || UIT ONZE EIGEN STUDIO.

Laagste Lesgelden DEN TAAG - STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 a - TEL. 52594 Hoogste resultaten
Amsterdam: N.-Witsenstraat 3, Van-Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnenweg 167; Groningen: O. Ebbingstraat 14

ergelijke slachtingen eigen is, menschen die ploteling midden in het bloedvergieten gespaard worden door een of ander toeval, een of andere goede gedachte, eene herinnering of een opwelling van een der moordenaars.

Zoo werd thans de predikant losgelaten, omdat het opperhoofd Coffy van hem zeide, dat hij een mensch was, die met God sprak en ook voor de negers gebeden had, een weduwe-grondeigenares kreeg genade, doch moest met hare dochters voor hen werken. Mejuffr. George werd, nadat hij haar vader en broer doodgemarteld had, door Coffy tot vrouw genomen, wat weinig minder schrikkelijker dan de dood voor haar zal geweest zijn.

De negers rukten thans op 't fort Nassau aan. In den rug hadden ze niets te vreezen, geen enkele manke leefde er meer en de ellendige houding van Capt. Coch had hun overmoed nog doen toenemen.

In 't fort Nassau heerschte reeds de grootste angst en verwarring. Van alle kanten stroomden de vluchtelingen binnen om daar bescherming te zoeken, zodat ze soms al dagen lang in de bosschen rondgezworven hadden. Denzelfden avond van den avond op „de Peereboom” was 't bericht daar nog binnen gekomen. Een mulat van een plantage hoorde, kwam in vliegende vaart, langs allerlei binnepaden daar aanrennen. Een ontzettende schrik beving allen, zoowel hen die in 't fort waren als die, door gebrek aan plaats er buiten moesten kampeeren. De laffe secretaris-fiscaal, en de weesmeester, welke beiden Hoogenheim al zoo gauw doorzien had, vluchtten op de schepen en hielden zich daar schuil. Nergens vond v. H. steun en hij en de dapperere Thielens waren de eenigen, die den kop niet verloren.

Den 6en Maart vond hij echter gelukkig de gelegenheid door 2 trouwe negers en 2 Indianen een vreesdorp naar den gouverneur van Suriname te zenden en om hulp te vragen. Betrekkelijk gauw, bijna 3 weken daarna is deze dan ook gekomen, doch toen was 't water ook tot de lippen gestegen.

Hoewel nu 't fort zeer zwak was en er weder weinige gezonde soldaten waren, besloot v. H. toch niet te verdedigen, rekenende op de hulp van zoveel gezonde vluchtelingen. Doch toen hij dit voorstelde zag hij zich deerlijk bedrogen. De menschen waren gedemoraliseerd, door angst buiten zichzelf. Wie kon, redde zich op de schepen en aan den last van den gouverneur om weder aan wal te komen, werd niet gehoorzaamd. Integendeel, tot twee maal toe kwam er een rekest van de schepen om toch maar liever weg te zeilen: fort Nassau was toch niet te verdedigen.

En de rebellen werden steeds driester. Het opperhoofd Coffy zond een briefje, waarin hij den gouverneur den raad gaf, zoo gauw mogelijk met de schepen naar Holland te vertrekken, en 't land aan de negers over te laten. Mocht hij dat niet willen doen, dan moest hij 3 schoten laten lossen, waarop de kapitein (Coffy) met een groot aantal volk zou komen vechten. Het lijkt de uitdaging van een schooljongen: „Kom maar op, jò”. Trouwens al deze briefjes (er kwamen er later nog meerdere) zijn in hetzelfde jongensachtig brani Hollandsch geschreven. Wat echter daarin treft, is de herhaalde verzekering, dat enkel de slechte behandeling van niet name genoemde planters dit oproer veroorzaakt heeft.

Deze zelfde namen vinden we ook alle op de rekesten om maar gauw weg te gaan en alles prijs te geven. „Wreedheid en lafhartigheid gaan veel tijds gepaard”, teekent Netscher hierbij op.

De toestand werd steeds wanhopiger. De gouverneur met 4 officieren en 16 gezonde soldaten, enkele autoriteiten, 't Hof van Politie en verder onwillige burgers op 't land; in de schepen een massa, die enkel verlangde om weg te komen en luide murmurdeerde.

v. H. hield een krijgsraad en vroeg den officieren of op deze wijze verdedigen nog mogelijk was, waarop 't eenparig oordeel moest luiden: „onmogelijk”. Nu besloot hij ook met de overigen aan boord der schepen te gaan en met bloedend hart zakte hij de rivier af.

Men kwam aan de Societeitsplantage „de Dagestad”. Daar waren de negers nog trouw gebleven; men moet er zich, van zoo ver af gezien, nog over verwonderen. Hier hoopte hij dus stand te houden tot er hulp kwam, doch de kapiteins der koopvaardijschepen en die van den slavenhaler maakten hem onmogelijk en zoo zeilden ze dus door tot aan den post St. Andries, aan den uitersten mond der Canje-rivier.

Dit was een vervallen en kleine batterij met eenige huizen op een open vlakke gelegen.

Ook daar waren reeds dagen lang alle blanke bewoners aan de Canje-rivier toegestroomd. Ze hadden de weinige huizen betrokken en verder hutten gebouwd. Hun ontbrak echter reeds alles, tot drinkwater toe en ze werden geplaagd door zwermen muskieten, die van de zandbanken als wolken opstegen.

v. H. begon ook nu weder dadelijk alles zoo goed mogelijk te regelen. Van de onwillige scheepskapiteins kreeg hij met veel moeite gedaan, dat ze eenigszins geregeld booten stuurden naar nog trouwege-

bleven plantages in de buurt om eetwaren te halen; aan de huizen liet hij dakgoten maken om 't regenwater op te vangen om te drinken. Maar hij ondervond al bitter weinig medewerking. Bijna allen hunkerden er naar weg te komen. Men gehoorzaamde hem ook al niet meer, men voelde er niets meer voor om uit te houden, men had er genoeg van en trachtte 't veege lijf te reddden.

Eindelijk zag dan ook v. H. in dat 't niet langer ging deze mopperende, angstige, nietsdoende menigte er nog langer te houden en hij maakte bekend dat wie wilde, dan maar weg moest gaan, doch dat hij diegenen, die met hem wilden verduren tot er hulp kwam, verzocht zich aan hem op te geven. Het waren er maar 12! Met deze en de weinige militairen maakte hij zich gereed, zich tot 't uiterste te verdedigen.

Ondertusschen maakten de negers, thans bijna volkomen de baas, goede sier in Berbice. Met negerinnen, getooid met de kleeren harer meesteressen roeiden ze op de rivier, en ze hielden eet- en drinkgelagen, vooral deze laatste, in de huizen hunner vroegere meesters.

Niemand had lust eenig werk te doen, maar daar er toch levensmiddelen gehaald en vervoerd moesten worden en suikerriet gekapt en sterke drank, dram, daarvan gestookt, werden er door de hoofden toch mindere negers aan 't werk gezet, wat onderling al dadelijk aanleiding gaf tot ruzie en strijd.

De enkele blanken, die nog in de bosschen ontdekt werden, werden op een gruwelijke wijze ter dood gebracht. Het opperhoofd Coffy, had zijn hoofdkwartier dicht bij, op de plantage Vigilantie opgeslagen, en daar hij over wel 600 à 700 man beschikte, ware een aanval op v. H., dezen zeer noodlottig geweest.

Den 28en of 29en Maart nu zoude v. Hoogenheim de scheepspapieren teekenen en de schepen zouden wegvaren, hem en zijn moedig troepje op den verlaten post alleen achterlatend. Daar..... een zeil in de verte!..... zou er hulp komen? En ja, juist op dat oogenblik kwam ze nog. De wakkere gouverneur van Suriname, Crommelin, had bij 't ontvangen van den wanhoopskreet, dadelijk gepoogd een Hollandsch schip te krijgen en te bemannen, doch toen dat niet gelukte, een Engelsche schip gehuurd, en zond dat met flinke mannen aan boord, de bedreigde zusterkolonie te hulp. Ook Essequibo zond hulp en Demerary. Essequibo wist zelfs Indianen tot hulp te krijgen.

Nu kon men optreden tegen de negers, maar 't ging langzaam en 't heeft lang geduurd eer men den geheelen opstand bedwongen had.

Eere ondertusschen aan v. Hoogenheim, den moedigen kapitein op een zinkend schip.

H. E. K.

Van Week tot Week.

Dinsdag 29 October tot Maandag 4 November.

De City of Rome, een watervliegtuig op de lijn Londen—Britsch-Indië van de Imperial Airways is, met 4 passagiers en drie leden der bemanning in de Golf van Genua verongelukt. De Mij-verkeerde in den laatsten tijd in een ongeluksperiode, vooral op dat deel van het traject dat boven de Middellandsche Zee ligt. Reeds heeft zij aangekondigd, dat de route gewijzigd zal worden en voortaan van Alexandrië via Konstantinopel de weg naar Londen over land vliegende genomen zal worden.

Cyriel Buysse, de gevierde schrijver, voor wien Nederland een tweede vaderland werd, is te Brussel, ter gelegenheid van zijn 70en verjaardag grootsch gehuldigd. Gent bereidt zich voor desgelijks te doen; zoo ook Den Haag.

De Afdeling Batavia van het Alg. Nederl. Verbond heeft het initiatief genomen ter opraving en waardige bijzetting van het gebeente van J. P. Coen.

Herdenking van den 300sten sterfdag van J. P. Coen. Het moet den Landvoogd wel zeer gespeten hebben dat ambtsbezigheden in de Buitenbezittingen hem verhinderden blijk te geven van zijn gevoelens voor de figuur van zijn grooten voorganger bij gelegenheid van de plechtige herdenking van diens sterfdag.

De heer F. Kleian, oprichter van het Adresboek van Ned.-Indië, is overleden. Klein begonnen heeft dit werk zich ontwikkeld tot een onmisbare vraagbaak van allerlei kringen hier en ginds.

De heer J. van Gelderen is benoemd tot hoogleraar in de Staathuishoudkunde aan de Rechtshoogeschool te Batavia, als opvolger van Prof. J. H. Boeke, in gelijke functie te Leiden benoemd.

De eerste lustrumviering van de Rechtshoogeschool te Batavia is geopend door een toespraak van Prof. Mr. R. D. Kolléwijn in tegenwoordigheid van den Landvoogd, leden van den Raad van Ned.-Indië en andere autoriteiten.

De Deli-Maatschappij had het voornemen, in verband met de ernstige tijden die het particulier initiatief doormaakt en te wachten schijnt te staan, haar 60-jarig jubileum stil voorbij te laten gaan. Gelukkig heeft het haar echter evenmin ontbroken aan bewijzen van waardeering uit alle kringen van handel en industrie als aan die van Regeeringszijde. Bij monde van Burgemeester De Vlugt werd den heeren Herbert Cremer en E. S. Enthoven medegedeeld, dat het H. M. de Koningin behaagd had hen tot Ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw te benoemen, op voordracht van den Minister van Koloniën. Ook te Medan werd de dag kalm en waardig herdacht.

De Ned.-Ind. Week te Brussel in het Holland Huis gehouden, is een volkomen succes gebleken, hetwelk zeker wei voor een groot deel mede te danken was aan de groote toewijding en onvermoeiden ijver van den secretaris van het Comité, den welbekenden heer L. D. Petit te Amsterdam, die moeite, tijd noch zorg gespaard heeft om het welslagen der week te verzekeren. En met succes!

Het Suikerwetje, initiatief-voorstel van den heer v. d. Heuvel ter bescherming der beetwortel-suikerindustrie in Nederland, is door de 1e Kamer verworpen.

Eendaagsche treinverbinding en vliegdiens Batavia—Soerabaja geopend. De Staatsspoorwegen hebben de nieuwe dagelijkse eendaagsverbinding Batavia—Soerabaja v.v. geopend. Deze trein is de snelste express op deze spoorbreedte van het Zuidelijk halfrond en samengesteld uit bijzonder comfortabele rijtuigen. De eerste trein ondernam de reis, versierd met nationale vlaggen.

Tegelijk heeft de opening plaats gehad van de rechtstreeksche luchtverbinding Batavia—Soerabaja v.v., welke afstand in 4½ uur wordt afgelegd. De dienst werd geopend met twee groote Fokker-vliegtuigen, met een groot aantal autoriteiten (o.w. generaal Snijders) en vooraanstaande personen uit de handelswereld. Te Semarang werd een tusschenlanding gemaakt. Soerabaja heeft den vliegtuigen een hartelijke ontvangst bereid.

Oudheidkundige vondsten in Oost-Java. Het Soer. Hbl. verneemt, dat nabij Bangil, waar de Oudheidkundige Dienst belangrijke opgravingen gedaan heeft, nieuwe vondsten aan den dag zijn gekomen, die er op wijzen, dat op de betreffende plaats vermoedelijk een Hindoe-tempel heeft gestaan.

Het Leger en de Partij Nasional Indonesia. Het legerbestuur heeft thans eveneens verboden het lidmaatschap van de Partij Nasional-Indonesia aan alle militaire en burgerlijke ambtenaren, ressorteerd onder het departement van Orlog, zoomede aan hun echtgenooten, kinderen, inwonende familie, huishoudsters en bedienden, op straffe van onmiddellijk ontslag. Heeft een burgerlijke landsdienaar omgang met voormannen van de P.N.I. of bezoekt hij vergaderingen van de P.N.I. als anderszins, zoo kan mede ontslag volgen.

Onze Gezant in Japan, Generaal Pabst, vertoefde voor korten tijd in Indië en heeft, gelijk te verwachten was, ook belangrijke gesprekken gehad met den G.-G., waarbij o.a. de Japansche visscherij in ons gebied behandeld werd.

M. Z. Booleman's Postzegelhandel

AMSTERDAM

Galerij 47 (bij Paleis v. Volksvlijt) - Tel. 34092

IN- EN VERKOOP VAN POSTZEGELS

Vraagt gratis Prijscurant

5741

VOOR EEN BONTMANTEL

NATUURLUK NAAR
Maison de Pelletiere
SPECIAAL BONTMAGAZIJN
SPUISTRAAT 46-48

WAAROM?

OMDAT DIT HET MEEST
VERTROUWDE EN
VOORDEELIGSTE
ADRES IS

GRATIS! DE BIJ ONS GEKOCHTE BONTVEL
LEN MAKEN WIJ VAKKUNDIG EN
GRATIS OP UW STOFFEN MANTEL

GRONINGEN

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL
OUDE BOTERINGESTRAAT 14
GRONINGEN - TELEFOON 3576

Speciaal adres voor: 5827
Huwelijks- en Luiermanduitzetten
INDISCHE UITRUSTINGEN

BEZOEKT ZUIDLAREN (Drente bij Groningen) HOTEL VAN ESS

EERSTERANGS FAMILIEHOTEL
GARAGE :: TELEFOON 1

J. BECKER - GRONINGEN

Oude Ebbingestraat 52 - Tel. 997 - Oppericht 1875

Speciale magazijnen voor Verlichting, Verwarming
en Sanitair.

Vakkundig personeel. 5825

N.V. MESDAG & Zn's EFFECTENKANTOOR

OUDE BOTERINGESTRAAT 17 - GRONINGEN
GEVESTIGD 1850

Directie: Mr. J. KOOL en Mr. G. MESDAG.
Deposito - Rekening-Courant - Vreemd Bank-
papier - Reiscredietbrieven - Assurantiën
Kluisinrichting - Bewaarplaats voor koffers
en eigen brandkasten. 5826

UTRECHT

J. BREEDVELD

NIEUWE KOEKOEKSTRAAT 71 - UTRECHT
TELEFOON 10580 5898

ORTHOPAEDISCH SCHOENMAKER
SCHOENEN VOOR ALLE VOORKOMENDE STAND-
EN VORMGEBREKEN - PLATVOETSCHOEISEL
RIJLAARZEN - OVERAL TE ONTBIEDEN

P. DE HAAN - UTRECHT

LIJNPADSTEEG 16-18 Bis 5897
bij de Jeremiestraat - Telef. 11672

Verhuizingen en Auto-Transporten

Door geheel Nederland

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars
Taxatie
Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud.

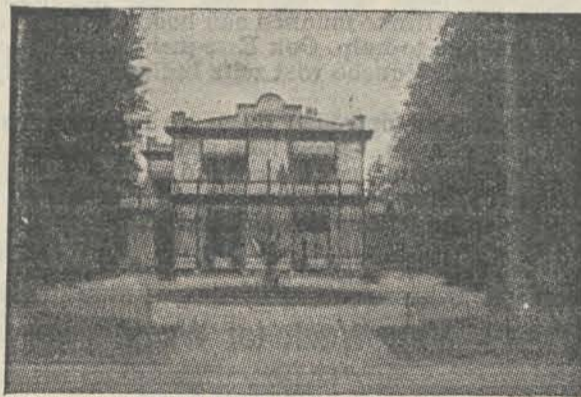
TEL. 10633 EN 10084 5900

KIEVITDWARSSTRAAT No. 1 B - UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - UTRECHT

Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool

Beveelt zich beleefd aan voor de leveranties van
KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES
GEDISTILLEERD - WIJNEN - LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 - TELEFOON 10110
Laat 2 x per week aan huis hooren en bezorgen

EIKENHORST

Pension voor zomer en winter; 24 salons en slaapkamers,
waarvan de meeste met serre, veranda of balcon; eet-
kamer, badkamer, stroomend water, garage, groote tuin;
bij de tramhalte, in 't centrum van verkeer.

UTRECHTSCHESTRAATWEG ::--:: OOSTERBEEK

WONINGINRICHTING SERREE

OUDEGRACHT. 34. JACOBIBRUG.
NACHTEGALSTRAAT 9A t.o. TIVOLI

UTRECHT
BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ

VRAAGT GRATIS
BEGROTING VOOR
HET INSTALLEEREN
VAN UW WONING

ELECTRISCHE BOEKBINDERIJ „OUDWIJK”

Fa. VAN WIJK & VAN DEN WIJNGAARD

OUDEWIKERDWARSSSTR. 104-110 - UTRECHT
TELEFOON 12957 5908 POSTREKENING 114098

Speciaal adres v. Particulier Bindwerk

KUNST- EN ONTSPANNING

ZOEKT U een vertrouwd adres voor Gram-
mophones, platen of muziekinstrumenten?

Wij hebben de grootste sortering
alle bekende merken.

„MUZIEK-SMITH

NIEUWSTRAAT 25, bij de Vlamingen
DEN HAAG - TELEFOON 12888
Fabriek van Muziekinstrumenten
EN GROS - EXPOSITIE

Prijs f 39.50 Leverancier der Leden „Oost en West”

P. J. GRAMWINCKEL - PLAAT- EN KUNSTHANDL

PIET-HEINSTR. 36 - DEN HAAG - TEL. 3811

Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families

MARGARETHA VERWEY

ANNA PAULOWNA STRAAT 7 - DEN HAAG

IN BORDUUR- EN WEEFWERKEN

LESSEN IN HANDWEVEN

HANDWERKEN
HANDWEVEN
HANDWERKSTOFFEN
GAREN

GROOTSTE SORTEERING

HOLL. KUNSTWEEFHUIS

MOLENSTR. 7 - DEN HAAG

FIRMA TENZER

NOORDEINDE 139 a - DEN HAAG - TEL. 14229

Kunstschildersartikelen, Voorwerpen om te snijden,
Branden, Beschilderen, enz. Batik-, relief-,
celluloid-, penschilder-, glasvernis-, schabloneer-
en tarsiaverven. Batik-teekeningen. Atelier voor
onderricht. 5899

OPGERICHT 1887

HET RESIDENTIETOONEEL

CARO VAN DOMMELEN

Gebouw Excelsior, Zeestraat, Den Haag, Tel. 16602

DONDERDAG 7 NOVEMBER - 2.15 UUR

LITERAIRE JEUGDMATINEE

SARA BURGERHART

SPECIALE JEUGDPRIJS f 0.00

VRIJDAG 8 NOVEMBER - 8.15 UUR - PREMIERE

GIJ ZULT NIET DOODEN

door ERNST VERMEER.

Zaterdag 9 Nov., 8.15 uur: „Gij zult niet dooden”.

Zondag 10 Nov., 2.15 en 8.15 u.: „Sara Burgerhart”.

5708

Café-Restaurant „HET GOUDEN HOOFD”, Groenmarkt, Den Haag

In het centrum der stad - Gezellig Terras

GERENOMMEERDE KEUKEN

DAGSCHOTELS m. Soep f 1.00 - DINERS f 1.60 en hooger

anslagen op assistenten van particuliere cultuur-ondernemingen. De heer G. Pastor, inspecteur van den arbeid, stelt een onderzoek in naar de oorzaken van de vele aanslagen in de cultures in Midden- en Oost-Java, welke de laatste tijden voorkwamen. Het heeft verwondering gebaard dat bij dit onderzoek naast den vertegenwoordiger der arbeidsinspectie er geen was van het particuliere bedrijf, dat toch in de eerste plaats belanghebbende in deze materie is.

afgezette Radjas der Sangir Eilanden hebben aan den G.-G. een verzoek om gratie van hun verbanningsstraf ingediend, tegen de inwilliging waarvan behalve de voorzitter van de Adatrechtbank ook het Hooggerechtshof geadviseerd hebben.

internationale (volkenbondische) opium-enquête-commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van landen die geen direct belang hebben bij het opiumvraagstuk, gaat haar reis naar het verre Oosten weldra ondernemen en zal o.a. op verzoek van onze Regeering ook de Philipijnen in haar onderzoek betrekken.

Overzicht hoofdzakelijk ontleend aan Aneta-tele-grammen en de „N. R. Ct.”.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

„Van 't Wondere Insulinde”.

Onder dit opschrift schreef Prof. J. A. Loebèr Jr. langs in „Het Vaderland” een serie van drie artikelen over: „De Wajang Koelit op Java en de Molukken”, waarop wij hier gaarne de aandacht willen vestigen, in aansluiting ook met hetgeen wij hier, naar aanleiding van de wajang-uitvoering gedurende Boeatan's „Indische Week” in Pulchri Studio te Gravenhage gegeven, met betrekking tot de symbolische en mystieke beteekenis er van schreven. De heer Loebèr legt in zijn beschrijving meer den druk op het artistieke en het ethnografisch-historische van dit schimmenspel. Hij begint zijn opstel met de woorden:

„Wonderlijk geval met de wajang koelit, met de perkamenten schaduwbeelden van Java. Nu is het kunst geworden, hooge kunst, en 't behoort tot den *bon ton* te weten, dat een wajangfiguur verbazend mooi en heel artistiek is.

„En een goede twintig jaar geleden wist haast geen mensch van deze waarheid, die in grootte de bekende koeien evenaart! De geleerde wereld alleen kende deze „gedrochten” en bewerkte hen wetenschappelijk. Kenners van Indië overigens beweerden goedmoedig, dat de wajang het meest absolute bewijs was voor het ontbreken van alle kunstbesef bij den Javaan.

„Met wajangs moet men bovendien voorzichtig omgaan of liever men moet ze voorzichtig gebruiken. Ik zond laatst aan een paar dames een prentbriefkaart, waarop zwart en wit Ardjoeno afgebeeld was. Let wel, geen monster als Semar of geen dwaze vent als Petroek! Neen, Ardjoeno, de god der schoonheid of zoo iets, vereerd door den Javaan, die den naam steeds met uiterste veneratie uitspreekt. En de uitwerking!

„M'n hemel! Nee, zoo iets moest ik nooit meer doen, zoo'n spook thuis te sturen, de dames hadden ervan gedroomd!”

„Als men echter aan het „onmenselijke” gewend is, aan de lange armen en halzen, de dikwijls geweldige oogen en neuzen, wier opzettelijke bedoeling men leert kennen door het sierlijk, wondermooi profiel van een edelvrouw er naast te houden, als men zich vertrouwd heeft gemaakt men deze artistieke buitenisigheden, ja, dan begrijpt men heelmaal niet, hoe eeuwen geleden reeds het Javaansche volk tot deze hoogstaande kunst gekomen is, dit monument van inheemsche schoonheid heeft geschapen en men verheugt zich, dat deze antieke kunst nog onder dit volk leeft en geëerd wordt. Ook begrepen! Dit in tegenstelling met onze oude kunst, die voor het grootste deel van het volk een gesloten boek met zeven zegels blijft!

„Maar zooals met alle hoogstaande kunst het geval is, men moet de wajang koelit leeren kennen, zich vertrouwd er mee maken en langzaam opent zich dan deze bron van zeldzame schoonheid, die tevens ook menschenvernunft is.”

Schrijver meent, dat er ethnografisch en geschiedkundig nog veel te weinig van de wajang bekend is; in zijn tweede artikel wijst hij op de vele leemten en vraagt o.m.:

„Is de wajang prae-Hindoeïstisch of niet? Kan dit schimmenspel wellicht ook Indonesisch zijn, dat is dus: niet uitsluitend Javaansch? We

weten het nog niet. Op dit gebied staat de studie ter plaatse vrijwel stil en men stelt zich tevreden met het beetje, dat men weet. Zooals steeds op Indisch kunstgebied!

„Is er een wajang koelit op Madoera, dat toch zoozeer verwant is met Oost-Java? Ook weer onzeker.

„Het wonderland Bali, dat het batikken absoluut niet kent, bezit eveneens een belangrijke groep, die zich in type scherp van de Javaansche onderscheidt. De slanke lijnen van de vrouwelijke wajangs ontbreken hier geheel en al. De figuren zijn erg gedrongen in vorm, te zeer compact, vergeleken bij de Javaansche.

„Doch hoe zonderling het klinkt, veel weten we er niet van! 't Is een vergeten hoofdstuk in de Bali-litteratuur. Dat er hier verrassingen mogelijk zijn, zagen we bijv. in de Bali-groep in Pulchri tijdens de nu gesloten Indische feestweek. Een figuurtje was *en face* behandeld, terwijl dit haast nooit op Java voorkomt. Ook is dit figuurtje geheel naakt, wat ook een unicum op Indisch kunstgebied is. In onze musea is bijv. geen compleet stel van een Balineesche wajang te vinden.”

Dan komt een tweede vraag: „Op Bali wonen ook nog oerbewoners: de Bali Aga, in tegenstelling met de Wong Madjapahit. Is hier nu ook een oer-vorm wajang te vinden?... Of op Palembang met de sterke, Javaansche invloeden wajang-invloeden aanwezig zijn? We weten het niet!

Verder: van Sumatra en Riouw is alleen bekend: dat er een wajang is met Maleischen tekst, deels uit het Ramayana vertaald. De dalang heet er *pawang*, de wajang: *bajang*, meestal *bajang-bajang*.

„Met deze reusachtig uitvoerige! mededeelingen moeten we het doen. Men noemt zoo iets groote belangstelling in Indische kunst!...”

In zijn derde artikel behandelt de heer Loebèr de wajang in andere landen. Na gewezen te hebben op zijne beschrijving der Siameesche wajangkunst in het Tijdschrift „N.-I. Oud en Nieuw”, 13e jaargang en op die der perkamenten en lederen wajang in China en Japan, Perzië, Arabië, Egypte en Turkije in: „Geschichte des Schattentheaters” van prof. dr. G. Jacob, zegt hij o.m.:

„Maar we zijn nu eenmaal op bijzonder-mysterieus gebied, want bij het doorwerken van Hollandsche en Duitsche beschrijvers uit den Compagniestijd, vond ik tot mijn allergrootste verbazing, dat de Javaansche wajang nergens en nergens vermeld wordt! Wel de Chinese op Java!”

En schrijver eindigt met de vraag:

„Hoe is het te verklaren, dat het Javaansche spel door lui van twee landaarden over het hoofd gezien is en het Chinese wel degelijk beschreven wordt?”

Wellicht weet iemand onder de lezers van „Het Koloniaal Weekblad” hierop antwoord te geven. Ook onze redactie houdt zich voor gedachtenwisseling op dit gebied ten zeerste aanbevolen.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Jan Pieterszoon Coen, 1629—1929 (vervolg).

Hij staat daar op het Waterlooplein voor het Paleis, met de hand niet in een vrij gebaar, maar zéér beslist wijzend naar den zeer reëlen bodem. „Plaats het volk hier” — zoo wijst die hand — „daar is ruimte voor velen”. Niet voor baantjesjagers en nietsnutters, maar voor werkers als hij: betrouwbaar, zich zelf niet zoekend, maar het belang der gemeenschap. Nooit desespereerende en nooit den vijand ontziende. Wij gaan een goede toekomst tegemoet, deze herdenkingsdag is niet vergeefs voorgelopen, als Coen's woord onder ons wél wordt verstaan, Coen's daad wél wordt verricht, Coen's leven tot voorbeeld genomen, Coen's naam voor ons het vlammeend epigram blijft, dat opwekt tot zelfvertrouwen, tot zelfwerkzaamheid, tot het streven om in alles te zijn en vóór alles: Coen! (N. v. d. D.)

De Loc. (23/9, blz. 1 t/m 3) betreft het, dat er van de laatste rustplaats van J. P. Coen niets tast-

baars meer voor ons bewaard is gebleven. Het is zeer goed mogelijk, dat vroeg of laat weer licht komt in deze zaak, want 's Lands archieven verbergen nog zooveel belangrijks. Er is geen enkele reden trotsch te wezen op hetgeen vroeger in Indië is geschied om de groote dragers van het Nederlandsche koloniaal gezag te eeren. In dit geval echter maakt deze geringe mate van waardeering voor hetgeen zij tot stand brachten, weinig uit, want J. P. Coen heeft zich in de harten van allen, die dit gezag hebben gesteund en nog steunen, een geestelijk monument gesticht, grootscher en onvergankelijker dan alle stoffelijke gedenkteeken, welke in lateren tijd te zijner eere zijn verschenen. Aan de herdenking namen deel vereenigingen van iedere gezindte en vertegenwoordigend de meest uiteenloopende kringen onzer Europeesche samenleving; Chineseche vereenigingen en die van de Minahasja en de Molukken ontbraken niet. Zij allen begrepen de herdenking als het natuurlijk betoon van eerbied jegens den grondlegger van Ned.-Indië, die een Nederlandsch en tegelijk een Indisch vaderlander was. Dat de Inlandsche vereenigingen zich afzijdig hielden is te begrijpen en te betreuren. Ieder niet-Javaansch of Soendaneesch of Sumatraansch, maar „Indonesisch”-nationalisme erkent reeds in die Indië-omvattende aanduiding een eenheid, die door Coen is gegrondvest. Doch als men in dien kring Coen eer ziet als den veroveraar dan als den bouwer van toekomstig Indië, dan kan alleen die zienswijze worden betreurd, maar dan kan men zich daarbij neerleggen. Tot afkeuring of protest bestaat geen aanleiding; de Inlandsche groepen waren gevraagd, zij zijn niet gekomen.

Afschrikking van Kapitaal.

De toekomst van Britsch-Oost-Afrika is onzeker, met het gevolg dat — zooals „Weltw. Nachr.” constateert — „die Investiering von neuem Kapital im Augenblick fast ganzlich stockt”. De *Java-Bode* (30/9) ziet hieruit, hoe gevoelig de kapitaalmarkt is voor politieke en politiek-economische kwesties. Nu de ontwikkeling van Kenya, Tanganyika en Uganda, welke geen lokaal kapitaal ter beschikking hebben, stil staat, lijden daaronder zoowel de Westlingen als de Inheemschen. In Ned.-Indië zijn ook tal van kwesties hangende; er heerscht op dit oogenblik een politieke toestand, welke door het moederlandsch en het buitenlandsch kapitaal met bezorgde belangstelling wordt gevolgd. Nederlandsche financiers beleggen beduidend veel meer in vreemde landen dan in Ned.-Indië; zij steken zelfs jaarlijks meer kapitaal in bedrijven van andere tropische landen (Zuid-Amerika, Congo) en in andere koloniale landen (Marokko) dan in ondernemingen van Ned.-Indië. Bij een dergelijken stand van zaken is er maar weinig noodig om de reeds zeer voorzichtige financieele politiek der Nederlandsche kapitalisten en beleggers ten aanzien van Indië tot nog grootere voorzichtigheid, welke bedenkelijk veel gaat lijken op afzijdigheid of terughoudendheid, te brengen. Een land van de ontzaglijke uitgestrektheid als Ned.-Indië — met een *millionenbevolking*, welke men vooruit wil brengen, doch die zelf geen kapitaal maakt — heeft per jaar meer nieuw geld noodig dan de f 40 à f 50 miljoen, die daar thans uit moederland en buitenland belegd worden. Ned.-Indië had tot dusver voor het kapitaal een groote aantrekkelijkheid zonder dat er gemaakte voordeelen geboden werden. De grootste aantrekkelijkheid, de bedrijfszekerheid door een bevredigende arbeidsvoorziening, gaat verloren. Er behoeft niet veel meer bij te komen, of het kapitaal wordt afgeschrikt en gaat onze deur voorbij. Onder de gegeven economische en sociaal-economische omstandigheden van Indië is dit erger dan een economische waaghalzerij. Het is zeker, dat het afschrikken van het kapitaal nu voor Indië beteekent stagnatie en werkloosheid.

Wij verwijzen naar *De Sum. Post* (30/9) en de *Deli Crt.* (30/9): „Dr. Buffart's rede”, en *De Sum. Post* van 1 Oct.: „De begroting 1930”.

Klapzakken.

Uit een statistiekje, opgemaakt door de Arbeidsinspectie, blijkt dat in het eerste kwartaal van dit jaar 129 klapzakken zijn voorgebracht, n.l. 21 tegen Europeesch ondernemingspersoneel en 108 tegen Inlandsch ondernemingspersoneel (mandoers en tandils). Van de Europeanen werden er 8 van het tenlastegelegde vrijgesproken, van de Inlanders 21, zoodat 100 beklagden wegens slaan zijn veroordeeld. De straffen bepaalden zich tot geldboeten tot f30 en gevangenisstraffen tot 10 dagen. In het eerste kwartaal van 1928 zijn 153 klapzakken voor-

ARNHEM EN OMSTREKEN

KUNSTNIJVERHEIDSHUIS

DIE OLDE MUNTE

BAKKERSTR. 26 - ARNHEM - TEL. 23971

HET ADRES

VOOR SMAAKVOLLE
GESCHENKEN

ZICHTZENDINGEN OP AANVRAAG

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Koningstr. 79, Tel. 26077
NIJMEGEN, Betouwstr. 1, Tel. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten 5828

INDISCHE UITRUSTINGEN

J. VAN WOERDEN

ROGGESTR. 42 - Int. Tel. 367 - ARNHEM

SPECIAL ADRES voor PRIMA ROOMBOTER en
Fijne HOLLANDSCHE KAASSOORTEN zowel jong,
belegen als oud - En gros - En detail

Studio Moonen

PASTOORSTRAAT 9

ARNHEM :: TEL. 3420

UW Fotograaf??

KAMERBEEK

BAKKERSTRAAT 3

ARNHEM

MODELHOEDEN

CHAPELLERIES EN NOUVEAUTE'S

KON. NED. MANDENFABRIEK
FERD. VAN VLIET

STEENSTRAAT 11 - ARNHEM - TEL. 65

ALLE SOORTEN MANDWERK
SERRE-MEUBELN

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN

Gouvernante.

Jongedame, 23 jaar, eindexamen Meisjes H. B. S., actes L. O. en Middelbaar Engelsch A, vraagt als **Gouvernante** mee naar Indië te mogen gaan. Desgewenscht verbintenis alleen voor de heenreis. Brieven aan Mejuffrouw L. JANSSEN, Velperweg 27, Arnhem. Referentie: Mr. J. HUGES, Ernst-Casimirlaan 30, Arnhem. 5922

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL

ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ

Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5566

HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE.
SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

HAARLEM

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS

Schagchelstraat 30-32 - Telefoon 11404 - Haarlem

Opgericht 1857.

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzichten tevreden zult zijn. 5856

15151

UW Adres

voor opnamen
aan HUIS en in
het ATELIER

N.V. HAARL. MELKINRICHTING „DE SIERKAN”
ZIJLWEG 2-8

SIERKAN'S MELK EN MELKPRODUCTEN
DE BESTE

HAARLEM, Tel. 10831-12535 (bestellingen Hoofdkantoor)
ZANDVOORT, Tel. 46, HEEMSTEDEN, BLOEMENDAAL,
AERDENHOUT 5847 BENTVELD

Fa. A. BLOKDIJK & Zn. - HAARLEM

Opgericht 1900 - Gasthuisstr. 17 - Tel. 10264

LOOD- EN ZINKWERKERS

Sanitaire inrichtingen - Koud- en Warmwater-,
Gas- en Electriche leidingen. 5848

W. C. BERGISCH - BANDAGIST

NASSAUSTR. 12 rd. - TEL. 11288 - HAARLEM

BREUK- EN BUIKBANDEN NAAR MAAT
Specialiteit in Corset-Buikband-combinatie

Alleenverkoop voor Haarlem en omstreken van de
Meyrignac Breukbanden. 5840

J. SMIT & ZONEN
HAARLEM

medestr. 45 - Wagenweg 108

Tel. 10876 Tel. 11633

Botermarkt 19

Tel. 12133 5885

W. J. VAN BUCHEM - HAARLEM

SPEKSTRAAT Nos. 3-5 TELEFOON No. 11404

Magazijn van: Sponsen, Zeemleder, Bezems, Boenderen, Dweilen, Tafels, Trappen, Droogrekken, Vuilnisbakken en -emmers, Strijkplanken, Mouwplanken, Slijpplanken, gegalvaniseerde en émaille artikelen, Bedkruiken, Speelgoederen, Mandenwerk en Tuinmeubelen.

ABR. MEIJER

GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TEL. 1070

OUDEST SPECIAAL ADRES VOOR

JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus

DAMES ONDERGOEDEREN: " Wilh. Bengel Söhl

" Ribana

" Miranda

KOUSEN EN SOKKEN 5841

H. J. FEIJE

HAARLEM :: TELEFOON 11292

Speciaal ingericht voor verhuizingen en bergplaats voor inboedels - Stalhouderij - Transporthandel - Goederenvervoer - Eigen motorbooten voor passagiers en vrachtdienst. 5841

STOOM WASCH- EN STRIJKINRICHTING

W. H. KLOES & ZONEN

SCHEEPMAKERSDIJK No. 32

TELEFOON 13592 - HAARLEM

SPECIALE AFDEELING FIJNGOED 5870

„KWEKKLUST”

Alle soorten Bloemwerken en Kamerplanten

JOH. HESSELINK Jr.

KWEEKERIJ VERSPRONKWEG

WOONPLAATS .. JAN-STEENSTRAAT 89 585

HAARLEM — TELEFOON No. 11613

K. E. VAN HUIZEN & Co. - HAARLEM

ZIJLSTR. 6 - TEL. 10630 - POSTGIRO 10635

KOLONIALE EN GRUTERSWAREN

DELICATESSEN - FIJNE VLEESCHWAREN

CONSERVEN 5869

VAN BREEMEN'S BRANDSTOFFENHANDEL

NEEMT PROEF MET ONZE

EERSTE KWALITEITEN

BAKENESSERGRACHT 78 SCHOUWTJESLAAN 23

TEL. 10070 TEL. 10848

HAARLEM 5841

PROFANE EN RELIGIEUZE KUNST

B. H. STEFFENS

ZIJLSTRAAT 65 - TEL. 14340 - HAARLEM

ETS EN GRAVURES

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”
Buitenhof **Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062** **'s-Gravenhage**

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD

SPECIALA TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST

UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

gebracht. De cijfers zeggen de *Deli Crt.* (30/9), dat er verbetering te bespeuren valt, doch ook dat er nog veel te veel geslagen wordt; zelfs wanneer er in elk geval op zich zelf reden voor aan te voeren moege geweest zijn. Met dergelijke Inlandsche elementen is niet goed te werken; hopelijk dat de drastisch doorgevoerde selectie daarop ten goede zal werken.

De klap blijft uit den boeze, al zou het alleen maar zijn omdat het de mogelijkheid van een zuiver arbeidssysteem bemoeilijkt. Maar daarnaast moet wel degelijk — naar het oordeel van de *Deli Crt.* (2/10 „De aanslagen, de P.S., de klap, of wat anders?”) — grondig worden nagegaan, hoe de planter zonder klap en zonder andere hulpmiddelen dan een onvoldoende strafwet, een stroef en langzaam recht, onangepast aan Oostersche toestanden, en met een Arbeids-Inspectie die nog haar systeem heeft vast te stellen, orde kan handhaven. Daar zit heel wat aan vast, dat nadrukkelijk met elkaar in evenwicht gebracht moet worden. Al blijve de klap uitgesloten!

In dit verband leze men: het *Soer Hbl.* (23/9, 3de bl. „Les van vreemden”, Z.; 24/9, 3de bl. „Nieuw Licht”, Z.), *De Loc.* (24/9, blz. 19 en 29 „De moord-aanslagen”) en de *Deli Crt.* (23/9 t/m 5/10 „De moord op Waller” voor den Landraad; 1/10 „De uitgestoken hand”; 23, 25 en 26/9 „Aanslagen op Java”).

Siechte invloeden op Inheemschen in Holland.

Het *Bat. Nwsbl.* (25/9) bevat een boeiende schiedering van de protestvergadering in Den Haag, belegd door de *Liga*, de *Perhimpunan Indonesia* en de *Communistische partij*. Een wonderlijke sensatie geeft het altijd de keurig gekleede vertegenwoordigers van het onderdrukte Ned.-Indische volk, toegerust met fraaie hoeden en elegante wandelstokjes, te ontmoeten in de milieus van schrille armoede, waar zij hunne actie voeren, of laten voeren. Het gehoor geeft zich over op genade of ongenade, het stamp met de voeten, sist en brult op commando van den redenaar en geeft blijk van een volledig gebrek aan critischen zin. Een dergelijk publiek komt om te hooren wat het gaarne hooren wil: van de ellende van de proletarische klasse, van het onrecht van het kapitalistische stelsel en van de eenheid die noodig is om dat stelsel omver te werpen, 't zij in Holland, of in „Indonesië” of waar ter wereld ook. Met dergelijke avonden beoogen de sprekers een wisselwerking tusschen de bewegingen in Holland en in Indië. De revolutionneering van Ned.-Indië wordt mogelijk geacht via het Nederlandsche proletariaat, dat te dien einde bewerkt moet worden met leuzen en mededeelingen, wier frappante onjuistheid in Indië gemakkelijk aan te toonen is, maar die onder de onwetende arbeiders opgeld doen. Uit het Manifest der P. I. is, in verband met de redevoeringen van Moh. Hatta, Pamoentjak, Van Burink e.a., af te leiden dat men het standpunt verlaten heeft, dat de Nederlandsche arbeider te hulp geroepen moet worden in een actie tegen een onderdrukt ras. Alle kracht is gelegd in 't argument van den *klassen-strijd*. De revolutionnaire nationalistien der P. I. geven door den aanhang, dien zij zich hier verzekerden, duidelijk te kennen, dat zij à tout prix en ten koste van hun eigen geweten naar hun doel streven. Een beweging, die slechts stand kan houden in een milieu als dit, bewijst haar groote zwakheid. Dergelijke protestvergaderingen zullen meer en meer gehouden worden; men wapene het gehoor van deze volksinlichters met documentatie omtrent Ned.-Indië.

Het *Bat. Nwsbl.* (25/9 „Vergeefs?”) weet, dat Indië nu eenmaal onmachtig is de Nederlandsche Overheid te overtuigen van de scha, die aldus wordt aangericht. Maar Ned.-Indië zelf kan de *Indische lastgevers* van deze opruiers (in de P. P. P. K. I.) aansprakelijk stellen voor de consequenties van de daden dier schreeuwers.

De *Java-Bode* (28/9 „De P. I. en de Studeerenden”) adviseert de invoering van een wet, waardoor de in Ned.-Indië uit Aziatische ouders geboren onderdanen in Nederland in dezelfde positie komen, welke thans de in Nederland uit Nederlandsche ouders geboren onderdanen in Indië innemen.

De *Loc.* (25/9, blz. 30) beschrijft de terreur van de P. I. en de „*Slechte invloeden op Inheemschen in Holland*”; stelselmatig wordt op vervreemding aangestuurd.

De *Deli Crt.* (3/10 „Inh. studeerenden in Nederland”) noemt het een gelukkig verschijnsel, dat er ook nog Inheemsche studenten in Nederland zijn, die er gezondere opvattingen op nahouden en niet wenschen mede te doen aan het onvruchtbaar gedoe der P. I. Enkelen wezen er den correspondent in Holland op, dat vele ouders in Indië niet behoort worden ingelicht, dat zij maar gelooven wat hun zoons hun schrijven. Zij zouden wenschen, dat er meer in de bladen over geschreven werd, opdat dan de ouders er toe zouden komen „hun zoon meer op het hart te drukken in Holland te zijn voor studie, niet om den rijken prins uit te hangen of zijn tijd te verknoeien aan politieke beslommingen.” Dit is gezonde taal en het is verblijvend dat er onder de Inheemsche studenten in Nederland zijn, die hun idealen op andere en betere wijze willen dienen:

door hard te werken om, na afgestudeerd te zijn, hun land met de door hen verkregen kennis en ontwikkeling vooruit te helpen brengen. De eenige wijze om in de toekomst hun idealen verwezenlijkt te zien. Omdat geen politieke zelfstandigheid mogelijk is, indien niet op elk gebied van het ingewikkelde maatschappelijke leven in het moderne tijdsbestel, werkelijke leiders aanwezig zijn.

Uit Zuid-Sumatra.

Zuid-Sumatra werkt zich op naar het Java-peil. In *Tandjong Karang* en *Telok Betong, Palembang* en *Benkoelen*, verbonden door spoorweg en autobusdiensten, wonen eenige duizenden Europeanen. In B. P. M.'s *Pladjoe* en N. K. P. M.'s *Soengei Gerong* liggen woningen voor honderden Europeanen. Ruim 100 landbouwondernemingen vormen de bewoonde oasen der Westersche cultures (koffie, thee, rubber, palmolie, kina, vezel, klapper). Tusschen deze nederzettingen in wonen de ambtenaren. Toch kan men er nog levendige verhalen hooren van jachtpartijen op olifanten, tijgers, krokodillen, wilde varkens en herten. In dezen tijd van zooveel gemaakte eenheid, van zoo vaak denkbeeldige gelijkwaardigheid en gelijkheid der „Indonesische” rassen en volkeren treft het *Bat. Nwsbl.* (26 en 27/9 en 1/10 „Uit Zuid-Sumatra”) de minder goede verhouding tusschen de onderdeelen der bevolking. De *Padangers* (Danauers en Minangkabauers) beheerschen de binnenlandsche groote en kleine passers wat betreft den manufactuurhandel, de klermakerijen, de „restaurants”, een deel der autoverhuurderijen en reparatie-ateliers en hier en daar wat van den productenhandel. *Japanner* en *Chinees* zijn ook deze streken binnengedrongen: eerstgenoemde met lens en goedkope galanterieën, de laatste met telraam, productenkennis, wat handelskapitaal, reparatiewerktuigen, films en gelden-crediet. Ze hebben het niet makkelijk in den omgang met de Inheemsche bevolking. De Inlanders zijn Islamieten en afkeerig van alles wat hond en varken niet onrein acht, en ook zeer exclusief tegenover het vreemde. Nu handel en asverkeer, brief en krant, telefoon en telegraaf het jongere geslacht bewerken, wordt dit wel minder scherp. In de smalle vlakten van *Benkoelen*-zelf en *Lais* zullen *Javanen* komen, die den natten rijstbouw kunnen uitoefenen; de *Benkoeliezen* zijn hiertoe onbekwaam. Twee duizend bouw bevolkbare grond is beschikbaar. De marga's wachten op de komst der Javaansche tani's; ook zij beginnen het economische belang voor zichzelf te begrijpen.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Kunstmatige scheppingen” (27/9, 3de bl. Z.), *De Loc.* over „De Inlandsche middenstand” (24/9, blz. 18).

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Rondom den strijd voor „Indonesia”.

In het tijdschrift *Indonesia Merdeka* van Juli lezen wij het volgende:

Met onverdroten ijver hebben wij sedert 1918 propaganda gevoerd voor „Indonesia” als naam van ons vaderland. Bij de intrede van den tweeden jaargang schreef de toenmalige redactie nog ter motiveering daarvan:

„Immers, bij het opnemen van ons vaderland in het internationale verkeer, krijgen wij hoe langer hoe meer behoefte aan een specifieke benaming. Een eigen benaming drukt den stempel op een persoonlijkheid. Verwarring en dooreenhaspeling met onze groote buur „India”, die een groot misverstand zou kunnen teweegbrengen, moet zooveel mogelijk worden gekeerd en „Indonesia” is hier als aangewezen, tenzij men zijn toevlucht zou willen nemen tot den term *Nederlandsch-Indië*, wat van geen redelijk Indonesiër van den huidige tijd kan worden verwacht. Of spraken de Hollanders ook van „Spaansch-Nederland”, toen deze landen nog lagen in den machtsgreep van een Filips II? Hiermede moge de naam „Indonesia” worden gerechtvaardigd?”

Thans zijn wij zooveel jaren verder! De heele nationale beweging, zoowel als de inheemsche en de Chineesch-Maleische pers in het vaderland spreken van *Indonesia*. „Nederlandsch-Indië” klinkt nu zeer onsympathiek en wordt uit de nationalistische kringen gebannen.

Dank zij onze propaganda, wordt ook op de internationale congressen (o.a. Bierville, Liga tegen Imperialisme, Internationale Vrouwenliga enz.),

steeds meer van „Indonesia” gesproken. „Indonesia” heeft de aandacht van de wereldpublieke opinie op zich gevestigd!

Waar het woord „Indonesië” een onafhankelijkheidsbegrip inhoudt, baart het geen verwondering als men het in de kringen der koloniale reactie niet gaarne hoort. Het Alg. Handelsblad heeft over dezen naam den banvloek uitgesproken. Alleen als het onvermijdelijk is, mogen in zijn kolommen de woorden „Indonesië” en „Indonesiërs” gebezigd worden. Anders bestaan voor dit blad slechts „Nederlandsch-Indië” en „Inlanders”.

Schrijver wijst er dan op hoe men ook in sommige kringen der S.D.A.P. tot voor kort van het woord „Indonesië” niet gediend was, doch dat die partij later, voor de macht der omstandigheden zwichkend, bedoelde benaming officieel heeft aangevaard en vervolgt dan:

Onhoorbaar groeit de padi! Ook in de kringen der koloniale reactie is een zekere kentering te bespeuren. Something unbelievable has happened! In zijn onlangs verschenen boek „de Indische Politiek” heeft Mr. Schrieke, oud-regeringsgemachtigde voor algemeene zaken en a.s. Directeur van Justitie in Indonesië getracht de benamingen „Indonesië” en „Indonesiërs” te rechtvaardigen. Zoo schrijft hij op blz. 140 e.v.:

„Men zal geneigd zijn te vragen of het vele werk verbonden aan het wegwerken van de rassentegenstelling uit de wetgeving nu werkelijk de moeite zal loonen, ja, of de overgang naar een andere splitsing, t.w. die tusschen Nederlanders, inheemsche en uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders niet den naam „camouflage” zou verdienen.

Het antwoord op de laatste vraag kan aanstands ronduit ontkennend luiden. Het is er mede als met de woorden „medezondaar” in den mond van een predikant en „homo sapiens” in dien van den socioloog. Ze hebben betrekking op denzelfden mensch, doch duiden hem aan van uit een totaal verschillend gezichtspunt.

Een antwoord op de eerste vraag is afhankelijk van de kracht van het rassentiment in geheel Oost-Azië. Men hoede zich ervoor dit te onderschatten.

Evenwel, met nieuwe indeeling alleen zal men niet kunnen volstaan. De inheemsche en uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders zijn thans nog slechts negatief aangeduid. Zij hebben een naam noodig, zooals de uit Nederland afkomstige onderdanen *Nederlanders* heeten. Zij zelf zijn geen Nederlanders; zij begeeren dit ook niet te worden en er is geen enkele reden hen dien naam tegen hun wil op te drukken. Zij verlangen er evenmin naar niet langer *Javanen*, *Soendaneezen*, *Menangkabauers* enz. te zijn. Maar de ontwikkelde onder hen wenschen een verzamelnaam, een volksnaam, waarmee zij in de internationale samenleving kunnen worden aangeduid. De term: Nederlandsche onderdanen naast: Nederlanders associeert zich weer met oude, verlaten verhoudingen.

De hun te geven eigen naam kan, al is zij wettenschappelijk niet juist, slechts die van *Indonesiërs* zijn. De volgende stap zal zijn het veranderen van *Ned.-Indië* in *Indonesië*.

Waarom terug te schrikken voor die namen? Er valt voor het Nederlandsch sentiment iets te overwinnen, alvorens het tot die naamsverandering zal kunnen besluiten. Doch wie meer hecht aan de facten dan aan namen, kan zakelijk blijven en gevoelsloffer brengen. Stond Nederlandsch-Indië onafhankelijk in de rij der staten, het zou een eigen naam dragen. Waarom het dien naam binnen Nederlandsch staatsverband te onthouden, nu het nationalisme daarop prijs heeft leeren stellen? Dit moet tot het inzicht gebracht worden, dat binnen het staatsverband op den duur niet minder, doch meer te bereiken is dan daar buiten. Daartoe kan ook de naam „Indonesië” bijdragen.”

Als wij deze uitlating van iemand uit het kamp van de overheerschers zelf citeeren, dan doen wij dat niet met de gewaarwording dat zijn motieven voor de aanvaarding van de benaming „Indonesië” precies de onze zijn. Als Nederlander streeft Mr. Schrieke naar het behoud van den staatkundigen band tusschen Nederland en Indonesië. Wij strijden met dien naam voor onze nationale vrijheid. Wij koesteren ook niet de minste illusie dat de koloniale reactie dien naam spoedig zou willen aanvaarden. Maar onafhankelijk van de officieele aanvaarding van dien naam, arbeiden wij gestadig door voor de nationale machtsvorming, als de voornaamste waarde der bereiking van „the Big Idea”.

DE RIEMERSTRAAT 184
DEN HAAG :: TELEFOON 33984

Het Europeesch B. B. ontvangt!

In het periodiek *Timboel* te Solo, van 15 Augustus wordt uiting gegeven aan een klacht over achteruitzetting van het prestige der zelfbestuurders in de Vorstenlanden.

Wat baat het — zegt de schrijver — of in den Volksraad vele leden er op hebben aangedrongen dat bij feesten en Hoog bezoek de Vorstenlandsche zelfbesturen hier in eigen huis zullen zijn? Wat geeft het, of de Centrale Regeering in antwoord hierop heeft te kennen gegeven dat het ook Haár meening is dat meer zelfstandigheid aan de zelfbesturen moet gegeven worden en bij hun feesten het Europeesch B.B. zich dient te onthouden van inmenging in de feestregelingen?

Opnieuw bij het Hoog bezoek van H.M.M. den Koning en de Koningin van Siam heeft het Europeesch bestuur, alsof er *niets* gezegd was, de ambtelijke traditie voortgezet dat dit bestuur en niet de zelfbesturen den gastheer speelt.

Zóó is de feitelijke situatie. De Resident ter beschikking van den Gouverneur van Solo heeft in overleg met den translateur, voor het diner in den Kraton 250, voor de wajang-wong in de Mangkoenaganan 200 Europeesche gasten geïnviteerd. Deze Zelfbesturen hebben bij de gratie van het Europeesch B.B. weliswaar zelf óók enkele Europeesche gasten mogen noodigen, maar voor den Inlandschen adel, uitgezonderd de allernaaste bloedverwanten in de dienstdoende prijaji's, was er toen geen plaats meer bij deze rijke festijnen. Adel en ambtenaren van de zelfbesturen mogen bij het opwachten van de Hooge gasten de entourage leveren, midden op den dag in de blakende zon gereed tot ontvangst staan, doch als gasten op de feesten van hun vorst is voor hen geen plaats, of er worden in het beste geval achteraf, na reclame, op het laatste moment wat plaatsen voor hen gemaakt. „De minste Europeaan is meer dan de hoogste Javanen”, dat is de meening, algemeen gangbaar onder de Vorstenlandsche prijaji's. Agenten van handelsfirma's behoorden wél tot de uitgenoodigden.

De zelfbesturen, hun feestcommissies, zij worden op zij geschoven. Bij de komst van Z. M. den Koning van Siam biedt het Europeesch bestuur den Europeeschen ingezetenen in de Javaansche Vorstenverblijven feesten aan.

En datzelfde Europeesch bestuur in de Vorstenlanden betoogt tegenover de Regeering dat de cijvele lijsten der zelfbesturen te hoog zijn!

Wij erkennen, de zelfbestuursfinanciën behoeven herziening. Maar welk voorbeeld geeft men hier,

wanneer men elke gelegenheid te baat neemt voor groote en dure feesten, waarbij veel vriendjes en kennisjes genoodigd worden, die zelf heel goed weten dat ze daarvoor *niet* in aanmerking dienden te komen en... zich daar ook niet thuis voelen.

Moest hier soms een demonstratie gegeven worden van *nationale* saamhoorigheid? Maar dat dient dan, gelijk de Vaderlandsche Clubs doen, op eigen gelegenheid en vooral van eigen geld te geschieden.

Wanneer straks Buitenzorg hier ter stede bij het Europeesch B.B. informeert naar dit geval, dan zal men zich wel wéér op een (achteraf gegeven) toestemming der Zelfbesturen beroepen. Door hun ongelooftelijke gedweeheid dragen deze zodoende óók schuld, dat bij Hoog bezoek hun Vorstelijke verblijven voor hun eigen landzaten gesloten zijn. Ze zullen zich er op beroepen, dat zij daartoe door het Europeesche B.B. genoodzaakt worden.

Of er achteraf door de buitengesloten gemokt wordt..... en of de bevolking vraagt wie de Hooge Siamische gasten eigenlijk ontvangt..... dat doet er niet toe. De rollen zijn in de Vorstenlanden nu eenmaal verwisseld.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Ind.

Het nummer van 14 Sept. No. II bevat een belangwekkend artikel over Historische cacao in Britsch-Guiana (van Hollandsche origine) ontleend aan *The Agricultural Journal of British Guiana* van Juni, door Prof. J. Sydney Dash. Hollanders hebben — zegt de schrijver — te Coomacka in Berbice ongeveer 2 eeuwen een cacao-plantage gevestigd en er zijn grafzerken die van 1720 dateren. Hier moge verzeven worden naar het artikel van Dr. Gerold Stahel: Wilde cacao-soorten in Suriname in het Novembernummer van den 3den jaarg. van „West-Indië” (1918), blz. 167, en de aanvulling daarop in het Juninummer 1919 door Fred. Oudschans Dentz, blz. 67: Verwilderde cacao-boomen in Berbice, waarin o.a. wordt medegedeeld, dat de plantage „Markeye” behoort heeft aan de familie Rassche, vermoedelijk de oudste cacao-plantage in Berbice was en waarin schrijver de opschriften van grafzerken vermeldt.

Verder een artikel: Beschrijving van orchideeën, die in N.-I. gekweekt kunnen worden, door P. M. W. Dakkus (vervolgd in no. 12). In No. 12 van

21 Sept.: De bodemkaarteering, wie de baas??? — Een nieuw systeem koffiedrooghuis. — Reorganisatie van den gezondheidsdienst op Malakka.

Archief voor de Rubbercultuur in N.-I.

Septembernummer. Mededeelingen van het Alg. Proefstation der A.V.R.O.S. Rubberserie No. 70 en 71; Proeftappingen bij Hevea Oculaties V, door Dr. C. Heusser. — Tapresultaten en andere observaties bij Heveakruisingen in den proeftuin Soengei Pantjoer, door Dr. C. Heusser.

Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenk. van N.-I.

De 2de en 3de afl. van het 85ste deel is verschenen met een bijdrage van Jac. Woensdrecht over: Verloving en huwelijk bij de To Bada' in Midden Celebes (met 3 platen). — Vertaling van Sarga XVIII van het oud-Javaansche Ramayana, door Dr. H. H. Juynboll. — Spraakkunst van het Bolaang Mongondowsch, door W. Dunnebier (Iste ged.). — Wat beteekent het woord „Kabayan”? door prof. Dr. C. C. Berg.

Economisch Statistische Berichten.

Het nummer van 30 October No. 722 bevat: De Indische middelen over Juli. — De N.-I. vlottende schuld. — Overzichten van de Surinaamsche Bank (24 Aug.—21 Sept.) en van de Javasche Bank (7 Sept.—26 Oct.). — De daling der koffieprijsen, welke op 8 October een aanvang heeft genomen.

De Hollandsche Revue.

Indische herinneringen, door Jan Fuselier, in het nummer van 15 Oct. No. 20.

De Indische Boerderij.

In het nummer van 23 Aug. No. 5, behalve de geregelde rubrieken over land- en tuinbouw, bloemen, planten en veeteelt, het keuringsverslag der Soekaboemische pluimveetentoonstelling 2 en 3 Aug. en de notulen der alg. vergadering van de Bat. pluimveevereeniging. In het nummer van 6 Sept. No. 6: Bijhouden in Indië, door J. H. C. Teune. — Soekaboemische land- en tuinbouwtenoonstelling, door J. J. Ochse. — De tuinbouwtenoonstelling te Soekaboemi, door C. van Woerden. — De Passar Gambir tentoonstelling der Bataviasche pluimveetentoonstelling op 31 Aug. en 1 Sept., door Th. H. Buys. — Voedervergiftigingen bij pluimvee, door Dr. W. K. Piccard. — Java Herders. — De heer Wijnmalen vertelt van de inscheping en de reis naar Indië op de „Sibajak” (vervolg).

De Ind. Culturen (Teysmannia).

In nummer 18 van 16 Sept. lezen wij o.m.: Boschbouw en landbouw. — Erfelijke Symbiose, door dr. H. van Bronsart. — Canna's of bloemriet als siergewas, door A. J. van Laren. — Factoren, welke van invloed zijn op den groei en het suikergehalte van riet, door K. Krishnamurti. — De advocaat, een waardevolle vrucht, door Jose de Leon.

De Indische Mercur.

Het nummer van 23 Oct. No. 43 bevat o.m.: Een voorstel voor een nieuwe suikerconventie en Positie van de Javasuiker, door dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Chinesees houtolie. — De koffiecrisis. — Het nummer van 30 Oct. No. 44: Een herdenkingsartikel over: De Deli Maatschappij 60 jaren, met 8 afbeeldingen, door prof. dr. L. P. de Bussy. — Invoerverbod wegens Poenale Sanctie, door mr. E. H. von Baumhauer. — De onderhandelingen van Colonel Tarafa, door dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Het nieuwe rubberplan. — De rijstuitvoer van de V.S. van N.A. en de uitvoer van Javarijst in Nederland.

Indisch Tijdschrift van het Recht.

Deel 130, afl. 1 en 2: Uit de rechtsgeschiedenis der Compagnie, door mr. J. van Kan. — Merkenrecht, gelijksoortigheid van waren en voorts jurisprudentie.

De Indische Verlofganger

van 25 Oct. No. 12: Indische professoren, door S. Kalf. — Een oude kennis (nl. een olifant uit Deli naar Amsterdam overgebracht, voor de Artis bestemd). — Indrukken van den eersten lucht-pasagier uit Indië.

Korte berichten voor Landb., Nijverh. en Handel.

(Uitgegeven door het Dep. van Landbouw enz. te Buitenzorg). In de nummers van 20 en 27 Sept. Nos. 38 en 39 de gebruikelijke kennisgevingen, economische- en handelsberichten, statistieken, enz. In No. 38: De handel in kinabast en kinine.

Locale Belangen (Orgaan van de Vereen. voor L. B.)

Het nummer van 16 Sept. No. 18: Het gemeenteslachthuis te Semarang, door dr. F. J. J. van Rijn. — De Decentralisatie van bestuur in den Volksraad, door Rückert. — Uit den Volksraad, door G. A. v. B. — Decentraliana. — Maleisch gedeelte. No. 19 van 1 Oct.: Bouwverordeningen door Regentschappen, door J. Mol. — Herziening van het kiesrecht voor den Minahassaraad, door L. —

Meded. van „De Handelsvereen. Medan.

In No. 17 van 15 Sept.: De positie van Nederland

in onze invoerhandel. — De nieuwe regeling inzake Code-Telegrammen.

Nieuw Nederland.

Het Nationaal Verbond tot Kolonisatiebevordering van Suriname en andere Ned. gewesten heeft een blad uitgegeven, waarvan in Oct. het eerste nummer verscheen. Dit nummer is geheel aan Suriname gewijd met artikelen, welke in het K. W. reeds een plaats vonden.

Oedaya.

Octobernummer: Aristocratie en democratie in Indonesië, door Noto Soeroto. — Een Indonesiër in de Nederlandsche Volkenbondsdelegatie. — Brieven geschreven gedurende de Javaansche reis (II), door Rabindranath Tagore. — Van kunst en kunstenaars, door Just Havelaar (III), door Hugo Vogel.

Politiek Economisch weekblad.

Onder redactie van Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, prof. mr. F. J. H. Cowan en mr. dr. H. A. van Gybland Oosterhoff is bovengenoemd weekblad verschenen, waaraan een reeks van knappe medewerkers is verbonden. Het eerste nummer verscheen 4 Oct., waarin de redactie verklaart, dat bij het streven naar een algeheele Rijkseenheid tusschen Nederland en de beide Indiëën, niet alleen symbolisch, doch ook in werkelijkheid, als bezielend middelpunt van alle gedachten, stroomingen en partijen, de erfelijke troon van het Oranje Huis onwrikbaar voor haar staat en de banier, welke het met Gods onmisbare hulp wensch op te heffen, niet als opschrift draagt: „wat verdeelt”, doch met vlamme letters geschreven staat: „wat blijvend samenvoegt”.

Tectona (Boschbouw. Tijdschrift).

Augustus, deel XXII: Het voorkomen van gleuven op borsthoogte bij djattistammen in plantsoenen, door H. E. Wolff von Wülffing. — Jaarwerk 1928 der beheersingen Balapoelang, Telawa, Blora en Djombang. — De gevolgen van het voorstel Toerring tot verhooging van den aankap in de staatsbosschen, door E. van der Laan.

Tijdschrift voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde

(uitgegeven door het Kon. Batav. Genootschap van Kunsten en Wetenschappen). De 3de en 4de afl. van deel LXVIII bevat: De landbouw bij de To Badá in Midden-Celebes, door Jac. Woensdregt. — Over Tinambareesch taaleigen, door H. Geurtjens. — Het magah Liau, een Dajaksche priesterzang, door Dr. J. Mallinckrodt en L. Mallinckrodt-Djata. — Over eenige Hindoe-Javaansche muziekinstrumenten, door mr. J. Kunst.

Treubia

(Recueil de Travaux Zoologiques, enz). Augustusnummer. On the Zoogeography of Java, door K. W. Dammerman. — Systematische Uebersicht der bisher von Java nachgewiesenen Vögel, door M. Bartels Jr. en S. Stresemann. — Ergänzungen und Berichtigungen zur Liste der Java-Vögel, door H. C. Siebers. — Neue Vogelrassen aus dem indo-Australischen Gebiet, door H. C. Siebers.

Suriname.

Wij hebben ons steeds onthouden van pennestrijd met de schrijvers over Surinaamsche aangelegenheden in dit blad. Maar wij wenschen voor ditmaal van die houding af te wijken en uitdrukkelijk te verklaren dat wij het, voor zooveel Suriname betreft, niet eens zijn met den schrijver van het artikel „Een opmerkelijk artikel” in het vorige nummer van dit blad.

Het slot van het artikel luidt aldus:

„Het moet, dunkt ons, nu wel duidelijk zijn, dat de proef, die men gemeend heeft in 1866 te moeten nemen, door aan Curaçao een Raad te geven, die zichzelf aanvult, aan Suriname een imitatie van de Tweede Kamer, zooals deze vroeger werd samengesteld, als mislukt moet beschouwd worden. Voor een gedeeltelijk, of geheel parlementair bestuursstelsel zijn onze West-Indische gebiedsdeelen nog niet rijp. In 1866 waren zij dat nog niet, na 63 jaar zijn zij het nog niet geworden. Of zij het ooit zullen worden moet afgewacht worden, maar, dat er verandering dient te komen, voorloopig liefst in de richting, van wat er nog niet zoo lang geleden in de kolonie Britsch Guyana heeft plaats gehad, wordt meer en meer duidelijk.

Tot op zekere hoogte is het misschien een gelukkige omstandigheid te noemen, dat de wijzigingen in de Regeerings-Reglementen van Suriname en Curaçao, waaromtrent de in 1922 ingestelde Commissie aan den Minister van Koloniën advies uitbracht, haar beslag nog niet gekregen hebben. De gelegenheid is daardoor opengebleven, met de lessen van den laatsten tijd, vooral van dit jaar, bij het aanbrengen van die wijzigingen ernstig rekening te houden. Op ruimen van hindernissen tegen krachtig optre-

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOl”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22—24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT ± 19 JAAR - KLEINE KLASSEN

L. O. met Fransch en Handenarbeid. MULO opleiding A en B. Hoofd, Mejuffrouw M. A. G. STEFFELAAR. Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. Ch. STAMMLER-Böttger, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool, Koningsplein, Oost, Weltevreden, Schuytstraat 217. Den Haag. 5873

den der respectieve Besturen bij het nemen van maatregelen, om den bloei der aan hun zorg toevertrouwde gewesten te bevorderen, moge daarbij een der eerste punten op het programma zijn.”

Bijna vanaf de instelling der Koloniale Staten hebben wij dit lichaam in zijn doen en laten gevolgd en wij zien geen enkele reden om de instelling „als mislukt” te beschouwen.

Zij heeft intendeel in al de jaren van haar bestaan goed werk verricht, zonder steeds ja en amen te zeggen op alle voorstellen van het Bestuur.

Ons is geen voorbeeld bekend dat de Koloniale Staten een hindernis zijn geweest tegen krachtig optreden van het Bestuur bij het nemen van maatregelen om den bloei van de kolonie te bevorderen. Het spreekt van zelf dat de Koloniale Staten niet minder dan het Bestuur den bloei der kolonie wenschen te bevorderen. Als regel is de samenwerking tusschen Bestuur en Staten bevredigend geweest. Meer dan één oud-Gouverneur heeft dit onbewimpeld verklaard.

Slechts eenmaal heeft een Gouverneur moeten wijken na een conflict met de Staten.

Het behoort nauwelijks betoog dat niet elke pas aangekomen Gouverneur, hoe bekwaam hij ook zij, dadelijk de zaken beter inziet dan de Koloniale Staten.

Hier heeft zelfs het kleinste dorp zijn gemeenteraad, die het niet altijd met den burgemeester eens is, maar niemand denkt er aan dat de gemeenteraden moeten worden afgeschaft.

Aan het „Handelsblad” van 31 October ontleenen wij het volgende over een „leergang West-Indië”:

Zoolang ons land koloniaal bezit heeft gehad, is de belangstelling voor West-Indië altijd veel geringer geweest dan voor „de Oost”. Dat bleek in de vroegere eeuw al, toen de Oost-Indische Compagnie welig bloeide, terwijl de West-Indische Compagnie, behalve in de jaren van de Kaapvaart, een kwijnend bestaan leidde vergeleken bij de oudere zuster.

Ook het onderwijs bleef verschil maken tusschen de beide koloniën. Van Oost-Indië leeren de aardrijkskundelessen der jeugd heel wat meer dan van Curaçao en Suriname en met waardeering mag dus elke poging, belangstelling voor onze West te wekken, worden begroet.

De afd. Amsterdam van het „Alg. Nederl. Verbond” in samenwerking met De Amsterd. Pers. „Hou’ en Trouw”, L. E. G. O. (onder-afd. der Vrijw. Burgerwacht, Amsterdam), Nederl. Fabrikaat afd. Amsterdam, Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel dep. Amsterdam, Ned. Persmuseum, Kon. Ned. Vereen. „Onze Vloot” afd. Amsterdam, „Oost en West” afd. Amsterdam, heeft een economisch-historischen leergang georganiseerd over „West-Indië in verleden en heden”. De voordrachten zullen gehouden worden in de groote gehoorzaal der Gemeente Universiteit te Amsterdam en des avonds half negen aanvangen.

Het programma luidt:

1. 12 November. Prof. Dr. H. Brugmans, hoogleraar aan de Gem. Universiteit te Amsterdam, „De ontdekking van Amerika en de economische gevolgen daarvan voor Europa”.
2. 26 November. L. C. Vrijman, oud-directeur en bestuurslid diverse veemen scheepzaken der Nederl. Handel Mij., „De Slavenhandel” (met lichtbeelden).
3. 10 December. C. K. Kesler, oud-West-Indisch ambtenaar, archivaris der West-Indische Kamer, „De Zeerooverij” (met lichtbeelden).
4. 14 Januari. Dr. F. W. Stapel, medewerker aan de Rijks Geschiedkundige Publicatiën, „De Nederlandsche Vestiging in de West”.
5. 11 Februari. W. R. Menkman, oud-agent der Kon. Ned. Stoomboot Mij., „West-Indië en onze Scheepvaart” (met lichtbeelden).
6. 25 Februari. Mr. Dr. P. H. W. G. van den Helm, oud-gouvernementssecretaris van Suriname, „Suriname tijdens den Slaventijd”.
7. 11 Maart. Mr. Dr. P. H. W. G. van den Helm, „Suriname na den Slaventijd” (met lichtbeelden).
8. 25 Maart. Mej. L. Slothouwer, oud-hoofd der school op St. Martin, „Curaçao en Onderhoorige Eilanden” (met lichtbeelden).

De leergang is kosteloos toegankelijk voor alle leden der samenwerkende vereenigingen. Kaarten moeten vóór 6 Nov. worden aangevraagd, uitsluitend door middel van een aanvraagformulier.

„De Surinamer” van 8 September schrijft: „De zaagmolen Swijt leverde in de maand Juli een

tweeverdiepingsgebouw voor Curaçao. Volgens bestelling van den heer P. Payens, Directeur der N. I. G. M. alhier, werd dit huis vóór verscheping eerst kant en klaar opgericht. Zelfs de beschotten werden aangebracht. De verpakking geschiedde volgens speciaal systeem in plm. 100 bundels.

De heer Payens ontving per s.s. „Cottica” een schrijven van de directie der N. I. G. M. Curaçao, waarin medegedeeld werd, dat het gebouw zoowel door autoriteiten aldaar, alsook door belanghebbenden, buitengewoon gunstig beoordeeld wordt. Men is zoodanig ingenomen met de keurige afwerking en de geleverde houtmaterialen, dat aan den zaagmolen Swijt de uitvoering van vier groote bouwwerken gegund zal worden.

Aangezien de export van Manbarklakpalen naar Curaçao stopgezet werd, is het te hopen, dat de uitvoer van Surinaamsch hout op deze nieuwe wijze een blijvend succes moge worden.”

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor

DANSINSTITUUT
LEND
BEZUIDENHOUT
85

Telefoon No. 71164
Tramlijnen 3-4-7-13
DEN HAAG

WIJ LEEREN U
DE MODERNE
DANSEN IN
VIER LESSEN

Suriname over het dienstjaar 1926. Blijkens de memorie van toelichting hebben de uitgaven ad f 8.213.560.59½ de ontvangsten ad f 5.062.466.20½ met f 3.151.094.39 overtroffen.

Bij de beschouwing der cijfers is in het oog te houden, dat de bedragen van f 612.710.82 (landsbijdrage aan het immigratiefonds) en f 44.155.44 (uitgaven ten behoeve van de landkoffie-onderneming Slootwijk) als buitengewone uitgaven zijn aan te merken, terwijl verder met die buitengewone uitgaven verband houden de buitengewone ontvangsten van f 59.550 (ontvangsten in verband met de uitgifte van de terreinen van de voormalige plantage „Margarethenburg” in Nickerie ad f 19.550 en de ontvangsten wegens eersten termijn van de verkoopson van de voormalige landkoffie-onderneming „Slootwijk” ad f 40.000), de opbrengst van de landkoffie-onderneming „Slootwijk” tot het bedrag der uitgaven en de ontvangsten wegens bijdragen van de opgezetenen van den Corantijnpolder in Nickerie in de kosten der polderwerken tot een bedrag van f 251.252.97.

Houdt men met het vorenstaande rekening, dan blijkt, dat de gewone uitgaven over 1926 hebben bedragen f 7.556.694.33½ en de gewone ontvangsten f 4.707.507.79½.

Het bedrag, dat door een bijdrage uit 's Rijks schatkist behoort te worden gedekt, is dus te becijferen op f 2.849.186.54 of f 98.144.46 minder dan het bedrag der raming, terwijl in de dekking van het nog overblijvend gedeelte van het nadeelig slot ad f 301.907.85 nader door leening zal behooren te worden voorzien.

Gelukkig voor Suriname heeft de Eerste Kamer het Suikerwetje verworpen.

De heer Fock merkte bij de beraadslaging het volgende op:

Wat de Surinaamsche suiker betreft, niemand kan betwisten, dat deze moeilijker afzet zal kunnen vinden als gevolg van den steun aan de beetwortel-suikerindustrie. Men zal dus ook de Surinaamsche suiker moeten steunen, indien men dezen steun verleent. Het zal allicht dan 3 ton kosten. Die kosten zullen ten laste van Nederland moeten komen.

WAT

ZAL DE TOEKOMST VOOR UW KLEINE BRENGEN

KINDER-VERZORGING
GEZINS-VERZORGING
LEVENJ-VERZORGING

NILMIJ
JGRAVENHAGE

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: **F. J. MAHLMAN**, Plaats 31 a. 5738

Wegens algeheele opheffing van de Normaal-school ter opleiding van onderwijzers te Paramaribo is het onderwijzend personeel eervol ontheven. De opleiding zal nu door particulieren moeten geschieden.

* *

Van December af zullen gedurende 5 maanden in Suriname weer weldadigheidszegels worden uitgegeven, waarvan de extra-bate ten goede komt aan de vereniging Het Groene Kruis te Suriname.

De zegels worden uitgegeven in 4 waarden: 1½ cent (groen), verkoopswaarde 3 cent; 2 cent (rood), verkoopswaarde 4 cent; 5 cent (blauw), verkoopswaarde 8 cent; 6 cent (zwart), verkoopswaarde 10 cent.

Het ontwerp is van den heer André van der Vossen, grafisch kunstenaar te Overveen, die als voorstelling het verhaal van den barmhartigen Samaritaan koos. De uitvoering geschiedt in rotogravure door de fa. J. Enschede en Zonen te Haarlem. Het formaat der zegels is 25 x 30 m.M.

De zegels zullen ook hier te lande op een nader te publiceeren datum verkrijgbaar worden gesteld aan de zgn. philatelistenloketten.

* *

Volgens het nieuwe posttarief bedraagt in het binnenland het port voor een brief van 20—40 gram 12 cent; voor een brief van hetzelfde gewicht naar Suriname en Curaçao 11 cent.

* *

In „Het Leven” van 26 October eenige aardige kiekjes over de aankomst van Lindbergh in Paramaribo.

Curaçao.

Goed werk.

De Amsterdamsche afdeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond is in samenwerking met eenige andere verenigingen, waaronder de afdeling Amsterdam van „Oost en West”, voornemens goed werk te doen in den aanstaanden winter. Een leergang over West-Indië in verleden en heden staat op het program. Prof. Brugmans opent 12 November met „De ontdekking van Amerika en de economische gevolgen daarvan voor Europa, terwijl Dr. Stapel meer in het bijzonder onze vestiging in West-Indië bespreken zal. De heer Vrijman (nomen est omen) behandelt de slavenhandel, met lichtbeelden, de heer Kesler de zeerooverij, de heer Menkman de scheepvaart, mr. van den Helm Suriname vóór en na den slaventijd en mejuffrouw Slothouwer Curaçao en onderhoorige eilanden. Een opwekking om dezen leergang, die kosteloos door de leden der samenwerkende verenigingen bezocht kan worden, te volgen, mag overbodig geacht worden.

Openbare werken.

De Curaçaosche Courant van 20 Sept. l.l. heeft meegedeeld, dat aan den directeur van openbare wegen andere redenen dan ziekte twee weken vrijstelling van dienst is verleend. Een week later werd bericht, dat na afloop van dit, waarschijnlijk ongevraagd, verlof, nog 14 dagen verleend is, en dat hij daarna op zijn verzoek eervol ontheven is van de verdere waarneming van zijn betrekking.

Wij vragen ons af, of hiermee in verband staat het volgende bericht in de Amigoe: „Naar wij vernemen zijn verschillende werkzaamheden, die het Departement van O. W. onder handen had, gestopt, o.a. de weg om het Schottegat. Met behulp van Portugeesche werklui was men

Wissel In- en Verkoop	Hollandsche Bank voor West-Indië Keizersgracht 255 AMSTERDAM (C) Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008	Incasseeeringen
Credietbrieven		Handelsinformaties
Telegrafische		Rembours- en
Uitbetalingen		Document.-Credieten

volop aan den gang in de Saligne. Thans is het werk stop gezet; de materialen zijn opgeborgen en de werklui ontslagen; een groot deel is in dienst genomen op Bullenbaai, naar wij vernemen, tegen een hooger loon dan zij bij O. W. verdienden, n.l. 80 cent per uur, terwijl zij bij O.W. f 6.50 per dag verdienden.”

en het dagbladbericht, dat bij de Tweede Kamer is ingekomen:

„Een adres van den heer H. Kennedie, technisch ambtenaar bij het Departement van Openbare Werken in Curaçao, houdende verzoek om den steun der Kamer terzake van een door hem en vier anderen aan den Minister van Koloniën gericht adres betreffende het spoedig nemen van maatregelen tot beëindiging van eenige in dat adres genoemde, aan bovenbedoeld departement h.i. heerschende wantoestanden.”

Lindbergh op Curaçao.

De Amerikaanse vlieger Lindbergh heeft na Suriname ook Curaçao aangedaan. Zaterdag den 28sten September l.l. is hij geland in het Schottegat des morgens te half tien. De Gouverneur en een bijzondere commissie van ontvangst waren aanwezig. De heer A. L. Maduro, agent van de Pan American Airways Inc., heeft een maaltijd aangeboden. Des middags is Lindbergh naar Barranquilla vertrokken.

Het votum van den Kolonialen raad.

In de raadsvergadering van 16 September l.l. heeft de voorzitter gezegd naar aanleiding van een artikel in de *Arnhemse Courant* alsof de Koloniale Raad een motie van vertrouwen in den Gouverneur zou hebben aangenomen in verband met het op 8 Juni gebeurde, dat de Raad zich vooralsnog in geen enkelen zin had uitgesproken over de houding van de koloniale autoriteiten bij die gelegenheid. Wel had de Raad aangedrongen op een uitgebreid onderzoek door een commissie van hoog en boven iedere verdenking staande mannen, waarbij niet alleen officieele personen, maar ook buiten de zaak staande getuigen en personen, die inlichtingen zouden kunnen verschaffen, gehoord zouden worden. De Voorzitter voegde hieraan toe: „Aan welk verzoek, blijkens de in deze vergadering voorgelezen mededeeling van den Gouverneur, door Hare Majesteit is voldaan.”

Over dit laatste schrijft de *N. R. Ct.* van 25 Oct. l.l. Av.: „Men kan in de aangehaalde notulen bovendien de bevestiging vinden van de eigenaardige opvatting van den Minister van Koloniën, als zou met het zenden van de commissie, welke blijkens haar opdracht en samenstelling louter militair en politiebeleid te beoordeelen had, aan het verzoek van den Kolonialen Raad zijn voldaan. Blijkbaar heeft de Koloniale Raad zelf zich geen rekenschap gegeven van het verschil. Of..... moet men aannemen, dat de genoemde commissie, behalve de publiek gemaakte opdracht, nog een andere opdracht had, waaromtrent den Kolonialen Raad in den een of anderen vorm mededeeling is gedaan?”

Het „verlof” van den gouverneur.

De *Amigoe* schrijft: „Wij erkennen 't ronduit, dat wij, en ontelbaar velen met ons, Zijne Excellentie noode van ons zien heengaan. Veel verwachtten wij en veel was er ook te verwachten van Zijne Excellentie, voor het heil dezer kolonie en haar volk, dat hem dierbaar is. Daarom moge Gods zegen Zijne Excellentie en Familie vergezellen; en onze vurige welgemeende bede, dat na niet al te langen tijd Zijne Excellentie weer in ons midden moge terugkeeren, om gedurende nog vele jaren met alle kracht en toewijding mede te arbeiden aan den opbouw van Curaçao's geestelijke en stoffelijke welvaart.”

Uit den Verren Vreemde.

Britsch-Indië dominion.

Zal Indië binnen afzienbaren tijd dominion-status krijgen?

Het strijken van deze vraag over de zee der Engelse politiek heeft een storm doen ontstaan. Eigenlijk is moeilijk te begrijpen waarover de gemoderen zoo in rep en roer zijn.

Zeker, de opname van Britsch-Indië in zoodanige positie in het Rijkverband als door de dominions ingenomen wordt, zal een daad, een feit van betekenis kunnen worden, maar hierover gaat 't in deze nog niet. Het verschil loopt meer over de vraag, of het nu het goede oogenblik was om hierover een publicatie uit te vaardigen. En voor enkele bedillers loopt het zelfs hierover niet eens, doch slechts hierover of die publicatie wel dan niet had mogen geschieden, zonder de instemming van de commissie-Simon, die met het samenstellen van haar rapport over de staatkundige positie van Indië binnen het Rijk nog niet ten volle gereed is.

Lord Irwin, de onderkoning van Indië, is in Londen geweest, heeft met de nieuwe regering geconfereerd, zij zijn 't eens geworden. Zoo pas in Indië teruggekeerd vaardigt hij een proclamatie uit, waarin o.m. deze zin voorkomt, die nogal gematigd klinkt: Ik ben van wege Z. M.'s regering gemachtigd om duidelijk te verklaren, dat naar het oordeel der regering in de verklaring van 1917 opgesloten ligt, dat het natuurlijk uitvloeisel van Indië's constitutioneelen vooruitgang het bereiken is van den dominion-status.

In die verwijzing naar 1917 ligt opgesloten dat men niet voor iets geheel nieuws wordt geplaatst, dat men ook niet te doen heeft met een speciale labour-politiek. Veeleer wordt daarin uitgedrukt dat een getraceerde lijn wordt doorgetrokken, en dat, daar in 1917 een coalitie van conservatieven en liberalen aan het bewind was, aan de destijds door anderen gedane toezegging door het ministerie MacDonald wordt vastgehouden.

Is het voornemen om de declaratie uit te vaardigen buiten Simon omgegaan? Is zij opgesteld zonder te weten wat het rapport der Simon-commissie zal voorstellen? Of erger nog, gaat zij misschien in tegen die voorstellen, welke de regering wel zou kennen, maar waarvan zij het effect bij voorbaat te niet zou willen doen door een eigen tegenovergesteld oordeel wereldkundig te maken? Ook van dit alles is niets met zekerheid gebleken.

De Britsche pers bevat de verklaring dat de minister voor Indië, Wedgwood Benn, Simon wel heeft geraadpleegd, deze heeft zich toen niet dadelijk tegen de proclamatie verklaard. Hierin ligt al opgesloten, dat zij niet als onaannemelijk af te wijzen was. Doch na raadpleging van de medecommissieleden heeft hij bericht, dat de commissie eenparig, inclusief dus ook de labourleden, tegen den voorgenomen stap was.

Met Baldwin zou zich een dergelijk geval, maar op nog sterker sprekende wijze, hebben voorgedaan. Geraadpleegd, zou hij zelfs zijn goedkeuring aan den maatregel gegeven hebben. Na raadpleging van zijn voormalig kabinet zou hij die goedkeuring weer hebben ingetrokken, omdat hij eerst meende dat de commissie-Simon instemming met den stap zou hebben uitgesproken, terwijl nader het tegendeel gebleken is.

Ook Lloyd George is over de zaak gehoord, als leider van een parlementaire groep op wier medewerking de regering prijs kan stellen. Dadelijk afwijzen deed de geroutineerde politicus niet, maar, na bespreking met andere vooraanstaande liberalen, onthield hij zijn instemming wel aan de uitvaardiging van de proclamatie.

Er bestaan ook andere lezingen over hetgeen Simon, en de leiders van de conservatieven en liberalen wel en niet gedaan en gezegd zouden hebben,

BOUW-, WONING- EN PENSION-BUREAU „BONA IMMOBILIA”
SCHEVENINGEN - TELEF. 55179 - CORN. JOLSTRAAT 35
heeft voor de a.s. zomermaanden modern ingerichte, gemeubileerde
VILLA's, Heerenhuizen en Kamers TE HUUR
Scheepsbevrachtingskantoor v. binnen- en buitenland. Aanbevolen adres v. d. Ver. „Oost en West”.

maar de hier vermelde lijkt de meest aannemelijke. De regering heeft dus geweten dat er oppositie zal zijn. Nu zij zich door het ontraden van de geraadpleegden niet heeft laten onthouden, kan men tot de conclusie komen, dat 't haar er meer om te doen is geweest de geraadpleegden voor haar inzicht te winnen, dan om zich door hun inzicht te laten leiden.

De regering heeft, naar 't ons voorkomt, goede argumenten kunnen laten gelden. De commissie Simon heeft haar rapport nog niet gepubliceerd, het wordt in Januari verwacht. Maar in Augustus heeft het te Allahabad vergaderende Pan-Indische comité, ter voorbereiding van het in December te houden Nationaal congres, een resolutie aangenomen, die op dit congres in behandeling zal komen, en waarin wordt uitgedrukt dat, indien voor 1 Januari 1930 de regering geen dominion-status aan Indië zal hebben toegekend, alle leden van het Nationaal congres zich uit de wetgevende lichamen in Indië moeten terugtrekken en dat weer een nieuwe periode van non-coöperatie zou worden ingezet. Herkent men aan deze non-coöperatie-methode den Mahatma Gandhi als voorsteller. Hij sloot, bij zijn aandrang om dominion-status, aan bij een hiervoor gemaakt ontwerp van Pundit Motilal Nehru, de leider der Swajaristen, die overigens tegenstanders zijn van de politiek van lijdelijk verzet van Gandhi. Zoo kon het December-congres een samenvloei van de stroomingen brengen bij den eisch: dadelijk dominion-status, zoo niet dan verzet van alle zijden, elk op zijn manier. Dat de extremisten en communisten zich daarbij, ook op hun manier, zouden roeren, behoeft wel geen betoog.

De strekking van de proclamatie door lord Irwin uitgevaardigd is er nu blijkbaar op gericht een dergelijke uitspraak in December te voorkomen en de dientengevolge te verwachten roeringen. Zij wil aansporen om wat geduld te oefenen, maar daarbij tevens toezeggen, dat dit geduld er op mag rekenen beloofd te zullen worden.

De proclamatie houdt, naast 't zoeven vermelde, nog een belangrijke toezegging in. De commissie-Simon is in Indië niet en nergens populair geweest. Zij was voor en uit het Engelsche parlement samengesteld. Indië zelf was er niet in vertegenwoordigd. Vandaar gemis aan vertrouwen, aan lust tot medewerken, ja verzet en onthouding tijdens haar onderzoek in Indië. Van Indische zijde werd gevraagd om een conferentie waarbij alle richtingen en belangen vertegenwoordigd zouden zijn en als gelijkberechtigden zouden aanzitten, een *round table* conferentie. Hierop is toen niet ingegaan, de Simon-commissie zette dapper haar werk door, maar haar rapport staat zodoende toch bij voorbaat als onvolledig belicht aangeschreven. De proclamatie opent het vooruitzicht van een bespreking van het Simon-rapport en van de plannen, welke de Britsche regering voor de toekomst van Indië zal ontwerpen, door een dergelijke *round table*-conferentie. Zij zegt dus: wacht even, gij zult allen gelegenheid hebben uit te spreken wat gij op het hart hebt en uw voorstellen ter tafel brengen.

Hier komt bij, dat in het groote gebied van Engelsch-Indië een 700-tal zelfbesturende staten bestaan, die los van Britsch-Indië bestuurd worden, hun vorsten wenschen niet onder een dominion-regering te komen. Over de positie dier staten heeft een andere commissie, onder lord Butler, gerapporteerd. Deze moeten ook vertegenwoordigd worden.

Dit lijkt zooals wij 't hier hebben weergegeven zoo goed overwogen en zoo beleidvol opgezet, dat men zich afvraagt, wat de oppositie hiertegenover heeft aan te voeren.

Zij erkent, dat sedert 1917 het vooruitzicht op bereiking van dominion-status in de vraagstukken van practische politiek opgenomen is, dat na het liberale ministerie, waarin Montagu minister voor Indië was, het conservatieve, met lord Birkenhead als zoodanig, daaromtrent toezeggingen gedaan heeft, maar juist hierom acht 't nu geen proclamatie ter zake noodig. Nu niet, omdat Indië, zooals de oppositie zegt, weet dat het rapport Simon eerstdaags zal verschijnen, omdat Indië, voor zoover het voor dit rapport niet gehoord is, dit aan zich zelf te wijten heeft. Zij beschouwt 't als een te vèrgaande tegevoetkomst om te wijken voor de bedreigingen, die opgesloten liggen in hetgeen het December-congres en zijn gevolgen zouden kunnen brengen. Zij verwacht, dat in de proclamatie door velen meer zal worden gelezen of gelegd dan erin is uitgedrukt. Voor zoover de regering kennis draagt van hetgeen het Simon-rapport behelst (al is dit nog niet gepubliceerd), ziet men in haar daad een afroemen van de melk. De commissie zelf vat dit ook zoo op, dat zal een der redenen zijn, waarom al haar leden tegen de proclamatie zijn geweest en deze unanieme uitspraak van de commissie is weer een reden geworden voor Baldwin en Lord George om in het Lagerhuis, voor lord Reading om in het Hoogerhuis de kwestie aan de orde te stellen.

Ook de omstandigheid, dat men nog niet weet in hoever 't mogelijk zal blijken een regeling te treffen, om de zelfbesturende staten met de dominion-gedachte te verzoenen, had tot voorzichtigheid moeten aansporen.

ALLE Wijnen, Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's:

DEN HAAG: M.V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250,
N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48,
HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstraat 24,
HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstraat 206,
N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastraat 88,
RIJSWIJK: Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4,
SCHEVENINGEN: HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33,
VOORBURG: Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat,

Telefoon 16413
Telefoon 32694
Telefoon 10839
Telefoon 38044
Telefoon 70100
Telefoon 18755
Telefoon 51962
Telefoon 78171

De regering is harezijds de overtuiging toegegaan de kans op een goede oplossing gunstiger gesteld te hebben, o.a. ook door de stemming tegen het rapport-Simon getemperd te hebben, daar zij allen 't vooruitzicht geeft zich alsnog te kunnen uitspreken, en daar zij uit dit rapport een paar conclusies licht die velen hoopvol kan stemmen.

Onder dit alles is bijkomende politiek gemengd. Het ministerie Mac Donald pakt veel tegelijk aan, het is den een te voortvarend, maar het brengt in die voortvarendheid toch weer een ander niet zooveel als deze gewenscht had (met name in zake steunuitkeering), als de oppositie in de Britsch-Indische proclamatie den stok wil vinden, om het labour-ministerie te lijf te gaan, zal de zwaarte der argumenten minder worden bepaald door hun soortelijk gewicht.

Terwijl wij dit schrijven wordt in het Hoogerhuis en in het Lagerhuis woedend gestreden. Als dit nummer van ons weekblad verschijnt, zal men zelf al hebben kunnen beoordeelen in hoever de labour-partij de leiding zal mogen houden in de politiek, die voor Britsch-Indië op dominion-status wil aanturen.

Ingezonden.

29 October 1929.

Geachte Redacteur!

Naar aanleiding van uw onderschrift bij mijn „Ingezonden” in het Kol. Weekblad van 24 dezer veroorloof ik mij U de vraag te stellen of U het niet met mij eens zijt, dat het niet aankomt op een *gemiddelden* duur van den overtocht der mails. Immers 4 x 1 vlugge Huygens verbetert het gemiddelde van 26 reizen en 4 x 1 langzame Tjerimai werkt omgekeerd.

Uit de beide staten, die U op bldz. 515 publiceert, blijkt nu duidelijk, dat in Genua resp. Marseille aankomen:

3 resp.	2 schepen	Woensdag;
1 "	7 "	Donderdag;
16 "	12 "	Vrijdag;
6 "	5 "	Zaterdag.

De mails komen hier te lande één etmaal later aan, dus met ééne uitzondering op zijn vroegst per Nederland op Zaterdag. Telt men die uitzondering per Huygens mee, dan wordt die in één jaar 4 maal per jaar voor de Nederland en 9 maal van de 26 voor de Rott. Lloyd, hoewel voor deze laatste maatschappij eigenlijk ook de Sibajak moet meetellen, die 16 Mei op een Donderdag had kunnen aankomen, indien zij geen 2 dagen vertraging had gehad. 4 van de 26 spreekt duidelijk genoeg tegenover 10 van de 26!

Een belanghebbende.

Den geachten inzender kan slechts worden medegedeeld dat alle gegevens verstrekt zijn. De meeningen in deze loopen uiteen; men geeft of de voorkeur aan de dienstregeling waardoor men te voren het tijdstip van aankomst weet, of wel men voelt voor den toestand als bij de regeling Lloyd. — Red.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.

FILMVOORSTELLING

op Dinsdagavond 19 November, 8 uur, in het Minerva-Theater.

Aan alle leden en begunstigers worden kaarten toegezonden voor hen persoonlijk en voor introduce's. De toegang is gratis. Elke kaart geeft recht op één plaats.

Plaatsbespreken kan men (ten hoogste 4 in eens) op Maandag 18 Nov. en Dinsdag 19 Nov. als gewoon aan het Minerva-Theater.

De kaarten worden in couvert toegezonden als drukwerk. Deponeer dus dezen keer dit drukwerk niet in de prullemand!!! Wie verhinderd is geve zijn kaart(en) aan iemand, die wel kan.

Op de achterzijde kan genoteerd worden welke plaatsen besproken zijn — op elke kaart één plaats.

De secretaris wacht met ongeduld op de nieuwe leden, die U zult opgeven.

Het Bestuur.

Afdeling Arnhem.

Wij hebben het genoegen den leden onzer afdeling te kunnen mededeelen, dat de heer Petit, secretaris van de afdeling Amsterdam, den 9en November a.s. in de Irene Bioscoop eene lezing over zijn interessante reis door Indië zal houden. Een reeks smaakvolle lantaarnplaatjes van landschappen en bevolking zullen vertoond worden, zomede eenige films van Bali en Bangkok.

Afgaande op de recenties en persoonlijke indrukken, kunnen wij den leden en hunnen introduce's de verzekering geven, dat door zijn levendigen verteltrant en schitterende plaatjes, de heer Petit hen onder de bekoring van het mooie Indië zal brengen. Verder is ons bestuur in bespreking om in

Maison van Seventer

GROOTSTE INRICHTING VOOR

DAMES- EN HEERENKLEEDING

— NAAR MAAT —

DEN HAAG

HEERENGRACHT 38 :: TELEF. 14214

Januari a.s. weer eene uitvoering in den Schouwborg te geven. Zoodra deze plannen definitief zijn, zullen wij meer details geven.

De Secretaris.

Afdeling Bergen op Zoom.

28 October j.l. een zeer geslaagde Vereenigings- en propaganda-avond, met een voordracht over de suiker-industrie op Java, van den heer Johan Koning uit Den Haag, een voordracht met belangstelling en instemming door de aanwezigen gevolgd.

Mogen wij de leden en begunstigers, die hun contributie over 1929 nog niet betaalden — d.w.z. zij die vóór October toetraden — herinneren aan het giro-nummer van Mevrouw J. de Witte-Rogier, onze Penningmeesteres, No. 155117, Bergen op Zoom?

De Secretaris.

Afdeling Breda.

De aandacht zij gevestigd op eene zeer nuttige instelling door het Bestuur in het leven groepen en wel „een Informatiebureau”, adres: Wilhelminastraat 39, aldaar.

Afdeling Nijmegen.

Programma voor de bijzonderheden in November en December 1929.

Dinsdag 19 November, 8 uur: Zeden en gewoonten van de koppensnellende Dajaks van Centraal Borneo. Voordracht met lichtbeelden en Ethnografica, door den heer J. Pimentel, oud-Luit.-Kolonel O.-I. L., in den grooten foyer van den Stadsschouwborg. Leden met recht van introductie.

In een der zalen van het Universiteitsgebouw, Keizer Karelplein 11, zullen, met medewerking van de Regering, op 28 November, 3 en 12 Decem-

RADIO BRAAT

TELEFUNKEN-SERVICE-STATION 5787

LAAN COPES VAN CATTENBURCH 88

DEN HAAG :: TELEFOON 17072

C. VERSLUYS Jr.

BOEKHANDEL OP ELK GEBIED

KANTOORARTIKELEN
LEESPORTEFEUILLE
MUZIEKHANDEL

HET GESCHIKTSTE ADRES VOOR
INDISCHE VERLOFGANGERS VOOR

REISLECTUUR

HEERENSTR. 5 - RIJSWIJK

TELEFOON No. 18798

ber e.k., telkens des avonds te 8 uur, voordrachten worden gehouden, betrekking hebbende op onze Overzeesche gebiedsdeelen.

28 November: Prof. Dr. C. C. Berg, te Leiden, over: „Rangga Warsita”, de laatste Javaansche dichter”.

3 December: Prof. Dr. P. G. Groenen, te Warmond, over: „Indië en de Katholieken in het verleden en in de toekomst”.

12 December: Prof. Dr. F. C. Gerritson, te Utrecht, over: „Het Rijk en zijne aangelegenheden”.

De Senaat van de R.K. Universiteit noodigt leden en begunstigers(sters) van de Vereeniging „Oost en West” uit deze voordrachten bij te wonen.

Het bestuur van deze afdeling vestigt met genoegen de aandacht der leden c.s. op deze uitnodiging en vertrouwt dat daaraan zal worden gevolg gegeven.

De wd. Secretaris,
L. RÖPCKE.

Afdeling 's-Gravenhage.

VOORDRACHT MET LICHTBEELDEN EN SURINAME-FILM.

Zaterdag 9 November e.k. zal de heer Ir. E. F. Suringar in het Scala-theater, Wagenstraat 34 alhier, een voordracht houden met lichtbeelden over zijn indrukken van Suriname, welke voordracht gevolgd wordt door een vertooning van de Suriname-film.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

AAN DE BESTUREN DER AFDEELINGEN.

Naar aanleiding van de onlangs toegezonden Sprekerslijst 1929 van het Comité v. Ind. Lezingen en Leergangen, zij medegedeeld dat het Kolon. Instituut te Amsterdam in beginsel bereid is medewerking te verlenen tot het houden van voordrachten over Indië, en in de daaraan verbonden kosten bij te dragen. Indien men van dit aanbod gebruik wenscht te maken, wende men zich tot den heer secretaris van dat Comité, den heer Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1, Deventer.

De Raad van Beheer der Kon. Ver. Koloniaal In-

stituut zal, af en toe, om te beginnen eenmaal per maand, gedurende een week een serie populaire voordrachten doen houden over: De Aardrijkskunde van Ned. O. Indië, over Bestuur en Maatschappij, Bodem en Productie, Tropische Hygiëne, omgang met inlanders, zoomede een inleiding tot de kennis van de taal, een en ander afgewisseld door rondgangen door het Museum onder deskundige voorlichting en de vertooning van een of meer toepasselijke films.

Aanvang eerste serie 11 November e.k., de tweede op 9 December en zoo vervolgens op den 2en Maandag van elke maand.

Ter bestrijding van kosten zal van de deelnemers (sters) f 7.50 gevorderd worden. Inschrijvingen worden ingewacht bij het Alg. Secretariaat der Vereeniging.

Van de Redactie.

BOOTTREIN STOOMVAART MIJ. NEDERLAND.

Het agentschap der N.V. Stoomvaart Mij. Nederland, de firma Crans & Co. te Den Haag, meldt, dat de boottrein van het s.s. „Koningin der Nederlanden”, hetwelk 8 November a.s. te Genua verwacht wordt, Zaterdag 9 November 1929 om 9.45 uur v.m. aan het station Staatsspoor in Den Haag zal aankomen.

Van het Informatie-Bureau.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE: G. E. Rotgans, Ambtenaar ter beschikking van den The-saurier-Generaal bij het Dep. van Financiën te Weltevreden, Hoofdgracht 54, Den Helder.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

M. van Hardeveld, Administrateur van Financiën 2e kl., Kanaalweg 65, Scheveningen.
K. Th. Mollen, Onderwijzer 1e kl. b.h. O.W.L.O., Binnenweg 5, Wassenaar.
A. J. Niesen, Hoofdopzichter bij den Waterstaat en bij 's Lands Burg. Openb. Werken, Goudenregenstraat 55, 's-Gravenhage.
Mevr. J. C. Bosman, geb. de Gril, 1e Klerke bij den P. T. T.-dienst, Proveniërsingel 14, Rotterdam.
M. G. Diepenheim, Controleur 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Duinstraat 214a, Oostvoorne.

MET PENSIOEN:

Mej. J. G. W. Wegerif, Onderwijzeres bij het Chr. Onderwijs te Soerabaja, Copernicusstraat 117, 's-Gravenhage.
G. W. Feekes, Onderwijzer 1e kl. b.h. O.E.L.O., Kerkstraat 43, Renkum.

Mutatiestaat van 30 Oct. tot 6 November.

Nieuwe Leden

S. Versluys, Amsterdam, 2e Oosterparkstraat 221. f 5.
Mr. A. Kaijser, Amsterdam, Noorder Amstellaan 232 I. f 5
M. F. Cayaux, Kap. Inf., Bergen op Zoom, Potterstraat 40. f 5.
A. G. G. Juten, Boekdrukker-Uitgever, Bergen op Zoom, Blauwe Handstraat 30. f 5
Christelijke Normalschool „Klokkenberg”, Nijmegen, p.a. Ubbergsche Veldweg 117-119. f 5.
Hotel Antosch, Oendaan, Soerabaja. f 6
E. S. de Klerck, Oud Luit.-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Houtrustlaan 10. f 5

Geïntroduceerd door:

Eigen aanmelding.
Mevrouw F. A. Hamer te Amsterdam,
Afdelingsbestuur Bergen op Zoom.
Voorzitter Afd. Nijmegen.
Hoofdvertegenwoordiger in Indië.
Eigen aanmelding.

Afschrijvingen

J. Ph. Dalmeijer, Haarlem, Dreef 2.

Adresveranderingen

W. C. Schalkwijk, Rotterdam, van: Van Vollenhovenstraat 20, naar: Heemraadsingel 135.
W. F. van Vliet, Oud Luit.-Kolonel N.-I. L., Zeist, van: Krullelaan 7, naar: Platolaan 2.
K. Hoving, Onderwijzer 1e kl., van: Oldekerk, naar: Groningen, Tuinbouwstraat 32a. f 5.
Mevr. de Wed. C. Jesse-Catoire, van: Amsterdam, Noorder Amstellaan 209 I, naar: Den Haag, Aucubastraat 20. f 5.
Mevr. H. Dingemans-Numans, Haarlem, van: Jordensstraat 30, naar: Spruit en Boschstraat 7.
Mevr. M. C. van Zeggelen, Haarlem, van: Heerenweg 241, naar: Floraplein 28.
D. A. N. Fisher, Oud Ass.-Resident, van: Grenoble naar: Nouvel Hotel, Villard de Lans, Isère (France).
G. P. Hoekman, Luit.-Kol. N.-I. L., Den Haag, van: Balistraat 88, naar: Oostduinlaan 87.
A. C. Kapteijn, Den Haag, Prins Hendrikstraat, van: 153, naar: 71.
Mr. G. H. Eskes, Rechtskundig Adviseur, van: Den Haag, Anth. Duyckstraat 56, naar: Willemstad, Curaçao, Scharloweg 27. f 5.

F. B. Kroese, 1ste Luit. Art. N.-I. L., Den Haag, van: Frankenstr. 76, naar: Van Beverningkstraat 121.
K. van Santen, O.-I. Ambtenaar m. v., Den Haag, van: Regentesselaan 3, naar: Valkenboschlaan 168A.
J. H. Swijser, O.-I. Ambtenaar m.v., Den Haag, van: Acaciastr. 39, naar: Pauwenlaan 85.
A. W. Visser, Den Haag, van: Ant. Duyckstraat 175, naar: Frankenslag 250.
O. Horst, Ass.-Resident m.v., van: Soembawa, naar: Den Haag, p.a. Ned. Handel Mij., Kneuterdijk 1. f 10.
A. I. Luteijn, Adm. Ambt. B.B., van: Breskens, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
Ir. F. A. W. Meijneken, Ingenieur 1ste kl. B.O.W., geplaatst te Belawan.
G. Mulder, Officier van Gez. 1ste kl., geplaatst te Timor-Keopang.
Mr. J. Prins, Bestuursambtenaar, van: Batoeradja, naar: Pager-Alam (res. Palembang).
Raden Mas Mr. Dr. Soeripto, geplaatst bij het Dep. van B.B., Afdeling A. te Weltevreden.
M. A. van der Sprong, oud-Inspecteur P. en T., van: Locarno, Villa Ranzoni, naar: Montreux, Hotel de Londres, Grand' Rue 58.

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziek-kennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN

LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG - TEL. 37867
PIANO'S - ORGELS - RADIO

NIEUWE LEDENLIJST VAN „OOST EN WEST”

Voor Firma's die de eerstdaags te verschijnen nieuwe volledige LEDENLIJST der Vereeniging wenschen te ontvangen, wordt de ingenaaide lijst verkrijgbaar gesteld ad f 2.50 per ex., bij het Algem. Secret. der Vereen., K. VOORHOUT 6, Den Haag

Streng discreetie, accurate bediening, prima kwaliteiten en soepele betalingsvoorwaarden zijn de factoren, waardoor ieder Repatriërende bij voorkeur koopt in

MAGAZIJN „DE RESIDENTIE”

LANGE BEESTENMARKT 119-127

DEN HAAG :: TEL. 15555

— GROOTE SORTERING —
DAMES- en HEERENKLEEDING
MEUBELN - BEDDEN - RADIO
ENZ. ENZ. ENZ.